

Die Gaste

Sayı: 38 / Ağustos-Eylül-Ekim 2015

3 Yenilen Pehlivanın Psikolojisi ve Bir "Han-ı Yağma"

İmdat ULUSOY

Yenilen pehlivan güreşe doymaz diye bilinen bir atasözü var Türkçede. Oldukça da yaygın kullanılır ve günceldir de. "Milletin dediği olur" sözünden başka bir söz söylemeyen politikacılar, 7 Haziran'daki güreşte halkın verdiği kararı, işlerine gelmediği için ne yazık ki unutuverdiler

4 7 Haziran Seçim Sonuçları

6 "Kira öder gibi ev sahibi olmak istiyorum" diyenler için...

İbrahim ÇOLAK

"Kira öder gibi ev sahibi olmak" konut işi ile uğraşan neredeyse herkesin diline dolanmış bir cümle, hatta bir slogandır. Ev sahibi olmak isteyenler için cezbedici ama gerçekte mümkün mü?

7 Türkiye Kökenli Yaşlı Göçmenlerin Bakım ve Sağlık Sorunları

Dr. Nilüfer KESKİN

Türkiye kökenli toplum, mevcut aile yapısı içinde babalarına, annelerine ya da büyük anne ve babalarına bakabilirler. Ancak fiziksel ve zihinsel olarak bunu yapabilecek durumdadır mı? Türkiye kökenli ailelerin mevcut durumu bir dönüşüm sürecinde olduğunu, çoğulcu aile yapısının değiştiğini göstermektedir.

13 Kafamızdaki Duvarlar

Zehra İPŞİROĞLU

Kadına karşı şiddetin uç noktaya ulaştığı bir dönemde yaşıyoruz. Yaşadığımız ortam bu şiddeti körüklüyor. Hunharca öldürülen Özgecan olayı ile Almanya'da bundan kısa bir süre önce öldürülen Tuğçe olayı arasında ortak olan, kadının bu şiddete karşı bir duruş sergilemesi.

Geçen sayımıza, "7 Haziran'da Türkiye çok partili siyasal yaşamının en önemli seçimlerinden birisi gerçekleşecek" diye başlamıştık. Yine aynı yerde, 7 Haziran seçimlerinin diğer önemli bir özelliğinin de, yurtdışında yaşayan Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının ilk kez Genel Seçimler'de oy kullanacak olmalarından söz ettik.

... Ve 7 Haziran seçimleri yapıldı. Bu seçimden, AKP, tarihinde ilk kez TBMM'deki sayısal çoğunluğunu yitirerek çıktı. Ve yine ilk kez, HDP, parti olarak katıldığı seçimde %10 barajını geçerek 80 milletvekiliyle TBMM'de temsil edilme hakkını elde etti.

Diğer gelişme ise, Cumhurbaşkanlığı seçiminde %9 gibi düşük bir katılım gösteren yurtdışı seçmenleri, 7 Haziran seçimlerinde, yine de düşük sayılabilecek olsa da, bir öncekine göre daha yüksek bir katılımı (%32) oylarını kullandılar. Yurtdışı oyları (gümrük kapıları da dahil) partilerin ülke içinde aldıkları toplam oylara eklendiğinden, yani bağımsız bir seçim bölgesi olmadığından doğrudan milletvekili sayısında bir etkiye sahip olmasa da, önemli bir etken olduğu da görüldü.

Ancak 7 Haziran seçimlerinde hiçbir parti tek başına iktidar olabilecek çoğunluğa sahip olamaması ve koalisyonla gidilme gerekliliği Türkiye'de yeni bir süreç başlattı.

Bir yandan AKP ile CHP arasında koalisyon hükümeti görüşmeleri adı altında, (A. Davutoğlu'nun sözüyle) "istikşafi" ("keşif") görüşmeleri yapılırken, diğer yandan 1982 Anayasası'nın Cumhurbaşkanı'na tanıdığı yetki çerçevesinde "yeniden seçim"e gidilmesinin yolları arandı.

1982 Anayasası'nın seçimlerden sonra 45 gün içinde hükümet kurulamaması durumunda Cumhurbaşkanı "TBMM Başkanına danışarak" yeniden seçime götürebileceği hükmü, 32 gün süren "istikşafi" görüşmeleriyle tüketildi. Bayram tatili, hafta sonu tatili vs. denilerek 45 günlük "anayasal süre" tüketildi ve yeniden seçim ülkenin gün-

demine girdi.

Henüz 45 günlük süre dolmadan Cumhurbaşkanı olarak Recep Tayyip Erdoğan'ın 1 Kasım'da seçim yapılmasının "uygun olacağı" açıklanmış olması da, AKP'nin CHP ile yaptığı görüşmelerin sadece zamanı tüketmeye yönelik olduğunu ortaya koydu.

45 günlük anayasal sürenin sonunda Yüksek Seçim Kurulu (YSK) 1 Kasım gününü yeni ve yeniden seçim günü olarak ilan etti.

Böylece tüm gözler 1 Kasım seçimlerine çevrilmiş oldu. Bir kez daha ve yeniden seçim gündeme gelirken, "biz bu filmi daha önce görmüştük" dememek elde değildir.

Ama bu kez sorun, 1 Kasım seçimlerinde sonuçların çok fazla değişmemesi durumunda, "istikşafi" görüşmeleriyle süre tüketilmesi bir kez daha gündeme gelip gelmeyeceği tartışılırken, yeniden seçimi bir başka yenidenin yenidenin seçimin izleyip izleyemeyeceği başlı başına bir tartışma konusu haline geldi.

Bu belirsizlik ve tartışma ortamında, birbiri ardına patlayan bombalar, 3, 5, 10,15'li ölüm haberleri, "terörü telin" yürüyüşlerinde HDP binalarına yönelik saldırılar ve birbiri ardına gelen şehit cenazeleri ortamı ve siyaset dünyasını tümüyle değiştirmeye başladı.

Kimileri, "tırmanan terör"ün ve buna karşı yürütülen güvenlik tedbirlerinin amacının, seçime katılım oranını düşürerek (özellikle Güney ve Güney-Doğu bölgelerinde), HDP'nin baraj altında kalmasının sağlamak olduğu ileri sürerken, bir başkaları da, baştan itibaren "çözüm süreci"ne karşı çıkan MHP'nin "milliyetçi oyları"ni AKP'ye devşirme planlarının yapıldığını ileri sürdüler. Bir üçüncü değerlendirmeye göre ise, seçmenlerin seçimlere katılım motivasyonunun düşürülmesi yoluyla, tüm muhalefet partilerinin oy oranlarının düşmesinin sağlanması bu çatışma orta-

* Déjà vu, yaşanan bir olayı daha önceden yaşamışlık veya görülen bir yeri daha önceden görmüş olma duygusu. Anı daha önceden yaşamışlık hâlidir. Fransızca; déjà (daha önceden) ve voir (görmek) kelimelerinden oluşmaktadır.

Die Gaste olarak, Hürriyet gazetesine yönelik saldırıları, basına ve basın özgürlüğüne yapılmış saldırılar olarak görüyor ve en şiddetli biçimde kınıyoruz; tüm Hürriyet çalışanlarına geçmiş olsun dilekelerimizi iletiyoruz.

mının en temel hedefi oluyordu.

Böylesine söylemler ve iddialar ortasında, memlekette uzakta yaşayan yurtdışındaki göçmen toplumunun olanlara anlam vermeye çalışırken, konsoloslukların pek çok seçmen açısından uzak oluşu katılımın 7 Haziran seçimlerini geçmeyeceği beklentisine yol açmakta gecikmedi.

Öte yandan, özellikle çifte vatandaş olan seçmenlerin “başımıza bir iş gelir” kaygısı ve endişesiyle sandığa gitmediği de konuşulan bir sorun olarak ortaya çıktı. Herhangi bir kişinin en demokratik haklarından birisi olan seçme ve seçilme hakkını kullandığı için “başına bir iş” gelmesi, hiç kuşkusuz akla gelebilecek en son kuşku olmalıdır. Bu açıdan çifte va-

tandaşların sandığa gitmesi, yaşanan olaylar ortasında her zamankinden çok daha gerekli olduğu da açıktır.

Die Gaste yayına hazırlanırken, YSK, yurtdışında 8 Ekim ile 25 Ekim arasında oy kullanılacağını ilan etmiştir. Ancak sandıkların nerelerde kurulacağı henüz YSK tarafından açıklanmadığından bunların adreslerini bu sayımızda veremiyoruz.

Bugün, seçimlere katılmak bir demokratik hak olmanın ötesinde, ülkenin kaos ortamından çıkması açısından da büyük bir önem taşımaktadır. Bu nedenle yurtdışında yaşayan yurttaşların sandık başına gitmesi ve büyük bir katılım göstermesi beklenmelidir.

DIE GASTE

İKİ AYLIK TÜRKÇE GAZETE

TÜRKISCHE ZEITUNG

ERSCHEINUNGSWEISE: ALLE ZWEI MONATE
Unentgeltlich

ISSN 2194-2668

Yayıncı/Herausgeber: Initiative
zur Förderung von Sprache und
Bildung e.V. (IFSB)

DİL VE EĞİTİMİ DESTEKLEMEK
İÇİN İNİSİYATİF e.V.

YAYIN SORUMLUSU (VİSDP):

ENGİN KUNTER
(Frankfurt Üniversitesi)

YAYIN KURULU/REDAKTION:

ENGİN KUNTER
(Frankfurt Üniversitesi)
GÜLDEN GÜNGÖR
(Frankfurt Üniversitesi)
OZAN DAĞHAN
(Duisburg/Essen Üniversitesi)
MICHAEL JOOS
(Darmstadt Üniversitesi)
NERİMAN ORMAN
(Köln Üniversitesi)
SİNEM ULUTAŞ
(Köln Üniversitesi)

Posta Adresi:
Postfach 55 03 28
60402 Frankfurt/Main

İnternet Adresi:
www.diegaste.de

e-Posta/e-Mail:
diegaste@yahoo.com

Banka Bilgileri:
IBAN: DE8930050110100546
8796
BIC: DUSSEDDXXX

Dizgi/Layout: Die Gaste
Baskı/Druck: Hürriyet-Deutsch-
land

İÇERİK

Déjà vu/Türkiye’de Yeniden Seçim	1	Die Gaste
Yenilen Pehlivanın Psikolojisi ve Bir “Han-ı Yağma”	3	İmdat Ulusoy
“Keenlemyekün” 7 Haziran Seçim Sonuçları	4	Die Gaste
Barış sürecinden ‘kötü sonsuz’a	5	Ergin Yıldızoğlu
“Kira öder gibi ev sahibi olmak istiyorum” diyenler için...	6	İbrahim Çolak
Türkiye Kökenli Yaşlı Göçmenlerin Bakım ve Sağlık Sorunları	7	Dr. Nilüfer Keskin
Ne Yurtta, Ne Gurbette	8	Nora Warrach & Markus Gamper
Kültürlerarası Yetkinlik Olanığı ve Olanaksızlığı	9	Fatoş Atalı-Timmer
Medyanın Gücü ve Günlük Okul Hayatına Etkisi	10	Sinem Ulutaş
Osmanlı/Türkiye ile Japonya Modernleşmesinin Karşılaştırması-II	11	Söyleşi: Orhan Çalışır
Kafamızdaki Duvarlar	13	Zehra İpşiroğlu
Üç Türk Casus Olayı	14	Die Gaste/Haber
Oktay Akbal’ın Anısına	15	Die Gaste
Almanya’nın Gündemi	16	Die Gaste/Haber

Yenilen Pehlivanın Psikolojisi ve Bir "Han-ı Yağma"

İmdat ULUSOY

"**B**ir OY, ey benim sevgili milletim! Bir OY! İnsanı vezir de eder rezil de..." derdi rahmetlik de olan ve Türkiye'nin yaklaşık kırk yılına damgasını vurmuş eski kurt bir politikacısı. Yine bu kurt politikacının deyişi ile Türkiye'de ne zaman "Seçim sath-ı mailine" girilip halk ve oy avcısı için seferberlik başlasa, o da bu ünlü özdeyişini patlatır ve meydanlarda başlardı halk davukluğu ve oy avcılığı yapmaya. Önümüzde yine böyle bir döneme tanık olacağız.

Yenilen pehlivan güreşe doymaz diye bilinen bir atasözü var Türkçede. Oldukça da yaygın kullanılır ve günceldir de. "Milletin dediği olur" sözünden başka bir söz söylemeyen politikacılar, 7 Haziran'daki güreşte halkın verdiği kararı, işlerine gelmediği için ne yazık ki unutuverdiler ve yenilen pehlivan edasıyla, mızıkçılık yaparak "Bunu saymayız, bir daha güreşelim..." diyerek politikacının çirkin yüzünü bir kez daha ortaya koydular.

Yenilen pehlivanın ruh halini psikoloğlara sormuşlar, onlar da bunun bir davranış bozukluğu olduğu teşhisini koyarak, pehlivanın politikacı olması nedeniyle hastanın her konuda doyumuz olduğu tezinden yola çıkarak, tedavisinin de zor olduğunu ileri sürmüşler.

Önümüzdeki günler seçmenlerin gerek yazılı ve gerekse görsel basın ve medyada ikna edilmeye çalışılacağı bir dönem olacak. **1 Kasım günü** de yargıç gibi kararını verecek seçmen.

Dünyanın en tehlikeli eyleminin DÜŞÜNMEK olduğunu ve bunun izdüşümünün de BİLİNÇ olduğunu biliyoruz.

Dünyaca ünlü gülmece yazarımız **Aziz Nesin**, İsveç dönüşü Almanya'daki bir toplantısında, izleyicilere bir soru yönelterek başlamıştı: "Ayağımın tozuyla İsveç'ten geliyorum. Bilin bakalım bu ülkenin nüfusu ne kadardır?". **Aziz Nesin**'in böyle basit bir soruyu, arkasında bir "hınzırlık" düşünmeden boşuna sormayacağını düşünen kimi izleyiciler sorunun yanıtını bilmelelerine karşın cesaret edemezken, onun mizacını ve mizahını henüz tam çözemeyen özellikle genç kuşaklardan birkaç izleyici sazan gibi atılıp yanıtı yapıştırdılar. Bu yanıtı aldığına sevinen **Aziz Nesin**, onları düş kırıklığına uğratarak, "Ne yazık ki bilemediniz! Bakın ben daha yeni oradaydım. Sordum ve İsveç'in şu andaki nüfusunun tam kırk milyon olduğunu öğrendim." diyerek, soruyu yanıtlayanların daha itirazına fırsat vermeden, sorusunun arkasında yatan bir gerçeği kısaca açıklayıverdi. ÖRGÜTLÜ olmanın ne demek olduğunu vurgulayarak İsveç'te her insanın en az beş tane dernek, girişim vb. sivil toplum kuruluşlarında örgütlü olduğunu ve bunun da bir toplum için ne denli önemli olduğunu vurgulayarak anlattı. Gerçek nüfusun **örgütlü ve bilinçli** bireylerden oluştuğunun altını çizerek bunun çağımızda ne kadar önemli ve gerekli olduğunu açıkladı böylece.

Bu örnek, Türkiye'deki **7 Haziran** seçimlerinde de yaşandı. Yurt dışı ile birlikte 200 binin üzerindeki sandık için 1 milyonun üzerinde gönüllü görev almıştı. Hem de seçim sonuçları açıklanmaya kadar. Bu, yüz binlerce gönüllüler hareketinin başarılı bir örgütlenmesiydi. Demokrasi adına bireylerin sorumluluk almasının güzel ve anlamlı bir örneğiydi. Tam da Aziz Nesin'in anlatmak istediği bir örgütlenme başarısı. Seçimlerin, yani sandıkların güvenliğini sağlamak ama-

cıyla on binlerce gönüllü sosyal ağlar üzerinden örgütlenmekle kalmadılar, birbirlerini hiç tanımayan iki milyona yakın gönüllünün de başvuruda bulunup sandıkların güvenliği açısından bizzat görev almak için kısa sürede örgütlenmesini sağladılar. Ve özellikle 7 Haziran'daki bu seçimde ilk kez büyük oranda başarı sağlandığı gururla söylenebilir. Bunun sadece bu önümüzdeki 1 Kasım seçiminde değil, ilerdeki diğer seçimlerde de ve hatta başka sosyal-toplumsal sorunların çözümü açısından da zengin bir deneyim olarak örnek alınıp her zaman uygulanabileceği gururla ve umutla söylenebilir.

Tarih boyunca baskı ve haksızlıklara karşı insanoğlu her zaman karşı koymuş. Kimi zaman yukarıda değinilen biçimde yani örgütlü olarak, kimi zamanda kahramanlık göstererek nice diktatör ve krallara karşı kelle koltukta hayatlarına da mal olsa aydınlar, yazarlar, şairler, sanatçılar, yani toplumun öncü düşünürü olan ve sorumluluk duyan nice isimli isimsiz kahramanları sahneye çıkmışlar ve zorbalığa, haksızlığa karşı koymuşlar. Bunlar eserleri ve ve mücadeleleriyle hala saygıyla anılıyorlar ve aramızda ölümsüz olarak yaşıyorlar.

Yaşadığımız çağ olanakları ve bilimin-teknik gelirdiği aşama nedeniyle örgütlenme konusunda daha da ileri durumda. Daha da şanslıdır bile denebilir.

Geçtiğimiz yüzyıllarda haksızlıklara tek başına da olsa, her türlü tehlikeyi göze alarak kalemiyle kafa tutanlardan, ne yazık ki adı ve eserleri unutturulmaya çalışılan şairlerden birisi de **Tevfik Fikret**'tir (1876-1915). 19 Ağustos 2015 bu büyük şairin 100. ölüm yıldönümüyüdü. Bir başka büyük şair Nazım Hikmet onun için, "Türk edebiatının en büyük dağıdır" demişti. Devrimci düşünceleriyle Kurtuluş Savaşı öncesi başta Mustafa Kemal olmak üzere dönemin birçok aydınlarını etkileyen T. Fikret en çok da, "**Han-ı Yağma**" (Yağma Sofrası) adlı ünlü şiiri ile hatırlanıp anılır.

Toplum, devleti soyup soğana çevirenleri teşhir eden, yeren Fikret'in bu şiirinin, aradan geçen 100 yılı aşkın zamana karşın güncelliğini koruyup korumadığına siz karar verin. O günlerden bu günlere değişen bir şey var mı, onu da okuyunca anlayacaksınız.

Şiir 100 yıl öncesinin Türkçesiyle yazılmış olduğundan, daha sonra şair Ceyhan Atuf Kansu yeni kuşakların da anlaması için günümüz Türkçesiyle yazmıştır.

Elbette her iki dilde yazılmış halini karşılaştırarak okumak –*özellikle şairi daha yakından tanımak isteyenler ve ilgi duyanlar için*– daha ilginç ve güzel olacaktır. Yer darlığı nedeniyle ve daha iyi anlaşılması için şiirin günümüz Türkçesiyle yazılmış halini aşağıda bulacaksınız. Fakat tadımlık olması için şiirin sadece ilk kıtasının eski Türkçe ile yazılmış özgün halini de okuyacaksınız.

Han-ı Yağma

Bu sofracık, efendiler – ki iltikaama muntazır
Huzurunuzda titriyor – bu milletin hayatıdır;
Bu milletin ki mustarip, bu milletin ki muhtazır!
Fakat sakın çekinmeyin, y,y,n,yutun hapır hapır...

Yiyin efendiler yiyin, han-ı iştiha sizin,
Doyunca, tıksırınca, çatlayınca kadar yiyin!
(...)

Yağma Sofrası

Bu sofracık, efendiler –ki bekler yutulmayı
Huzurunuzda titriyor –şu ulusun hayatıdır
Ulusun ki acılı, ulusun ki eşliğinde ölümün!
Ama sakın çekinmeyin, yiyin, yutun hapır hapır...

Yiyin efendiler yiyin, han-ı iştiha sizin,
Doyunca, tıksırınca, çatlayınca kadar yiyin!

Efendiler pek açsınız besbelli yüzünüzden;
Yiyin, yemezseniz bugün, yarın kalır mı kim bilir?
Şu doyumcu sofraya, bakın gelişinizle övünçlü!
Hakkıdır kutsal savaştığınız, evet, o hak da elde bir...

Yiyin, efendiler yiyin; bu iç şenliği sofraya sizin,
Doyuncaya, tıksırınca, çatlayınca kadar yiyin...

Bütün bu nazlı beylerin ne varsa ortalıkta say:
Soy sop, şeref, gösteriş, oyun, düğün, konak, saray,
Tüm sizindir efendiler, konak, saray, gelin, alay;
Tüm sizindir, tüm sizindir, hazır hazır, kolay kolay...

Yiyin, efendiler yiyin; bu iç şenliği sofraya sizin,
Doyuncaya, tıksırınca, çatlayınca kadar yiyin...

Büyüküğün sindirimi biraz ağır olsa da yok zarar,
Görkemli yüceliği, oç alıcı sevinci var,
Bu sofraya gönül almanızdan böyle ısınır ve ılırdar.
Sizin şu baş, beyin, ciğer, bütün şu kanlı lokmalar...

Yiyin, efendiler yiyin; bu iç şenliği sofraya sizin,
Doyuncaya, tıksırınca, çatlayınca kadar yiyin...

Verir zavallı memleket, verir ne varsa; malını,
Varlığını, hayatını, umudunu, hayalini,
Tüm olanca rahatını, olanca gönül balını,
Hemen yutun, düşünmeyin haramını, helalini...

Yiyin, efendiler yiyin; bu iç şenliği sofraya sizin,
Doyuncaya, tıksırınca, çatlayınca kadar yiyin...

Bu harmanın gelir sonu, kapıştırın giderayak!
Yarın bakarsınız söner bugün çatırdayan ocak!
Bugünkü mideler sağlam, bugünkü çorbalar sıcak;
Atıştırın, tıksıtırın, kapış kapış, çanak çanak...

Yiyin, efendiler yiyin; bu iç şenliği sofraya sizin,
Doyuncaya, tıksırınca, çatlayınca kadar yiyin...

Tevfik Fikret
(Günümüz Türkçesi: Ceyhan Atuf Kansu)

“Keenlemyekün” 7 Haziran Seçim Sonuçları

Yurtdışı Sandık Sonuçları	
Seçmen Sayısı	2.866.979
Kullanan Oyu	931.646
Geçerli Oy	918.302
Katılım Oranı	%32,50

	Aldığı Oy	Oy Oranı
AKP	462.506	50,37
HDP	196.827	21,43
CHP	146.263	15,93
MHP	83.457	9,09%
SP	13.999	1,52
VP	5.350	0,58
HKP	1.579	0,17
DSP	1.380	0,15%
Hakpar	1.350	0,15%
BTP	1.191	0,13%
DYP	1.119	0,12%
Turkparti	672	0,07%
Anaparti	531	0,06%
HAP	522	0,06%
DP	421	0,05%
LDP	372	0,04%
MP	247	0,03%
KP	227	0,02%
MP	140	0,02%
Yurt-P	149	0,02%

İsviçre	
Seçmen Sayısı	92.469
Kullanan Oyu	36.242
Geçerli Oy	35.804
Katılım Oranı	%39,19

	Aldığı Oy	Oy Oranı
HDP	17.012	47,51
AKP	8.991	25,11
CHP	6.250	17,46
MHP	2.425	6,77
SP	506	1,41

İngiltere	
Seçmen Sayısı	85.106
Kullanan Oyu	24.896
Geçerli Oy	24.606
Katılım Oranı	%29,25

	Aldığı Oy	Oy Oranı
HDP	14.594	59,31
CHP	5.134	20,86
AKP	3.548	14,42
MHP	744	3,02
SP	143	0,58

Almanya	
Seçmen Sayısı	1.406.520 27
Kullanan Oyu	482.746
Geçerli Oy	475.885
Katılım Oranı	%34,32

	Aldığı Oy	Oy Oranı
AKP	255.426	52,91
HDP	83.250	17,25
CHP	76.134	15,77
MHP	46.281	9,59
SP	6.882	1,43

Avusturya	
Seçmen Sayısı	107.070
Kullanan Oyu	37.280
Geçerli Oy	36.772
Katılım Oranı	%34,82

	Aldığı Oy	Oy Oranı
AKP	23.614	64,22
HDP	5.240	14,25
CHP	3.781	10,28
MHP	2.853	7,76
SP	825	2,24

Fransa	
Seçmen Sayısı	313.755
Kullanan Oyu	115.521
Geçerli Oy	113.669
Katılım Oranı	%36,82

	Aldığı Oy	Oy Oranı
AKP	57.671	50,74
HDP	33.667	29,62
CHP	10.963	9,64
MHP	7.980	7,02
SP	1.575	1,39

Hollanda	
Seçmen Sayısı	243.945
Kullanan Oyu	76.502
Geçerli Oy	75.462
Katılım Oranı	%31,36

	Aldığı Oy	Oy Oranı
AKP	48.526	64,31
CHP	8.743	11,59
HDP	8.136	10,78
MHP	7.739	10,26
SP	1.230	1,63

Frankfurt	
Seçmen Sayısı	139.102
Kullanılan Oy	49.982
Geçerli Oy	49.277
Katılım Oranı	%35,93

	Aldığı Oy	Oy Oranı
AKP	23.515	47,72
HDP	10.775	21,87
CHP	8.514	17,28
MHP	4.827	9,80
SP	808	1,64

Essen	
Seçmen Sayısı	115.276
Kullanılan Oy	44.869
Geçerli Oy	44.148
Katılım Oranı	%38,92

	Aldığı Oy	Oy Oranı
AKP	27.343	61,93
HDP	6.335	14,35
CHP	4.649	10,53
MHP	4.693	10,63
SP	539	1,22

Düsseldorf	
Seçmen Sayısı	128.984
Kullanılan Oy	50.165
Geçerli Oy	49.590
Katılım Oranı	%38,89

	Aldığı Oy	Oy Oranı
AKP	29.502	59,49
HDP	6.736	13,58
CHP	6.499	13,11
MHP	5.633	11,36
SP	524	1,06

Berlin	
Seçmen Sayısı	139.531
Kullanılan Oy	43.434
Geçerli Oy	42.894
Katılım Oranı	%31,13

	Aldığı Oy	Oy Oranı
AKP	18.836	43,91
CHP	10.112	23,57
HDP	8.786	20,48
MHP	3.471	8,09
SP	778	1,81

Münih	
Seçmen Sayısı	112.287
Kullanılan Oy	35.729
Geçerli Oy	35.145
Katılım Oranı	%31,82

	Aldığı Oy	Oy Oranı
AKP	19.254	54,78
CHP	7.406	21,07
MHP	3.652	10,39
HDP	3.242	9,22
SP	818	2,33

Hamburg	
Seçmen Sayısı	82.459
Kullanılan Oy	29.059
Geçerli Oy	28.600
Katılım Oranı	%35,24

	Aldığı Oy	Oy Oranı
AKP	14.360	50,21
HDP	5.993	20,95
CHP	5.155	18,02
MHP	2.360	8,25
SP	263	0,92

Hannover	
Seçmen Sayısı	104.063
Kullanılan Oy	30.952
Geçerli Oy	30.519
Katılım Oranı	%29,74

	Aldığı Oy	Oy Oranı
AKP	14.537	47,63
HDP	7.727	25,32
CHP	4.895	16,04
MHP	2.427	7,95
SP	442	1,45

Karlsruhe	
Seçmen Sayısı	87.614
Kullanılan Oy	29.034
Geçerli Oy	28.711
Katılım Oranı	%33,14

	Aldığı Oy	Oy Oranı
AKP	15.415	53,69
HDP	5.415	18,86
CHP	4.619	16,09
MHP	2.391	8,33
SP	422	1,47

Köln	
Seçmen Sayısı	127.832
Kullanılan Oy	49.436
Geçerli Oy	48.662
Katılım Oranı	%38,67

	Aldığı Oy	Oy Oranı
AKP	26.490	54,44
HDP	9.162	18,83
CHP	7.355	15,11
MHP	4.405	9,05
SP	486	1,00

Mainz	
Seçmen Sayısı	56.049
Kullanılan Oy	19.094
Geçerli Oy	18.874
Katılım Oranı	%34,07

	Aldığı Oy	Oy Oranı
AKP	10.382	55,01
HDP	4.137	21,92
CHP	2.503	13,26
MHP	1.440	7,63
SP	167	0,88

Bariş sürecinden 'kötü sonsuz'a

10 Eylül 2015/Cumhuriyet Ergin YILDIZOĞLU

"HDP neyi başardı" başlıklı yazımda (27/08), "Burada (HDP'nin geldiği noktada) Kürt siyasal hareketi açısından bir değişim, bir sentez ve 'sıçrama' ('aufhebung') söz konusudur. Bu gerçekleşmediği takdirde, bir **'kötü sonsuz'**, değişmeden devinmeye devam ederek 'canavarlaşma' olasılığı gündeme gelecektir.*

Burada "canavarlaşma" kavramı, **aşırı biçimler** olarak başlangıçta sahip olduğu temel niteliklerinden, varlık nedeninden uzaklaşarak **başka bir şeye** dönüşme anlamında kullanılıyordu. Pazartesi günü Dağlıca'da, salı günü Iğdır'da yaşananlar, Hürriyet gazetesine, HDP binalarına ve Kürt işçilerine, dükkânlarına, Doğu'ya giden otobüslere yönelik saldırılar, **bir eşiğin aşılmasıyla artık türlü canavarlaşmalara** tanık olacağımız bir "kötü sonsuz"a girildiğini gösteriyor.

Ülkeyi bu eşiğin önüne (nasıl, neden olduğunu henüz saptayamadığımız "empyrist" manipülasyonlar bir yana) esas olarak, "Siyasal İslam"ın, 13 yıldır yöneten partisi AKP'nin keyfi iç politikası, bölge jeopolitiğinin realitesinden uzak dış politikası, tarihsel bir fanteziye ilişkin "restorasyon projesi", liderliğinin "başkanlık" saplantısı getirdi. AKP liderliğinin, projeleri için kullanmaya çalıştığı kapitalist devletin doğasına, hele onun parlamenter demokratik biçimine hiç uyum sağlamamış olması da bu eşiğe gelişi ayrıca hızlandırmıştır.

Son genel seçimler, ilk kez, "**AKP kalıcı olmaya-bilir**" düşüncesini akla getirdi. AKP liderliğinin "**kolektif akıl**" bu düşüncenin sonuçlarına katlanamadı. Topluca, bu realiteyi yadsıyarak, "**biz başka türlü düşünür, arzularsak başka türlü olur**" fantezisine sığındılar. Bu onları "**ne olursa olsun, yeter ki...**" paniğiyle, amaca ulaşmak için "**kaplanının**" sırtına binmeyi göze aldırdı. Evet, "**kaplan**" hızla sizi bir yere götürebilir ama geldiğiniz yer amaçladığınız yer olmayabilir, o yerde "**kaplanın**" sırtından inemezsiniz! Şimdi bu "**kaplan**" **kötü son-**

suzda koşuyor, AKP liderliği "**kaplanı**" yönetemediğini dehşetle görüyor...

Eşik ve ötesi

Dağlıca'da ve Iğdır'da çok can yandı ama çok önemli bir şey daha oldu. Irak savaşında Amerikan ordusunu bezdiren, son tahlilde üslere çekilmesine yol açan "**El Yapımı-Tuzak Bomba**" (EYTP) teknolojisi Türkiye'de ölümcül bir etkinlikle kullanılmaya başlandı. Birincisi, EYTP engellenmesi hemen hemen olanaksız çok etkili bir savaş aleti olduğunu Irak'ta kanıtlamıştır. İkincisi, bu aletin gündeme getirdiği belirsizlik, korku, karşı tarafta maksadını çok aşan tepkiler doğurur. Kısacası, **bu eşiğin ötesinde çok kanlı bir yol başlıyor.**

Bu eşiğin ötesinde, siyasal İslamın şoven milliyetçilikle keşiştiği noktada **Maraş- Sivas guruhu** yeniden harekete geçti. **PKK'nin askeri taktikleri ile siyasal İslamın iktidarını koruma taktikleri birbirini beslemeye başladı.** Bu diyalektik, eşiğin ötesindeki yolun, Batı-Doğu ayrımı yapmadan, kentleri de kapsayacak bir "**iç savaşa**" doğru gittiğini gösteriyor. İyimser olmak, bu yoldan geri dönülebileceğini düşünmek **istiyorum** ama, **aklim** bu iyimserliğe geçit vermiyor. Hangi olasılığın yoluna giresem karşıma hemen bir duvar çıkıyor. Duvarın üzerinde de AKP yazıyor! Örneğin, AKP genel seçimlerde istediği çoğunluğu alsa, artık çoktan kirlenmiş bir sayı olan 400'e ulaşsa; bunu ülkenin geri kalanına kabul ettirebilecek mi? Bugün yaptığından farklı ne yapacak da ülkeyi bu yoldan geri çekecek?

AKP seçimlerde, yine istediği çoğunluğu elde edemezse ne olacak? Hürriyet binasını basan güruhun başındaki AKP vekilinin "**sonuçlar ne olursa olsun seni başkan yapacağız**" çılgınlığı mı başlayacak? Eşiğin ötesindeki yolda daha hızlı koşuyor olmayacak mıyız? Ya seçimler yapılamazsa? Bu durum böyle devam edebilir mi?

Bu soruların hiçbirinin iyimser bir cevabı yok. Bana bir "**Nash Dengesi**" anıyla karşı karşıyaymış gibi geliyor. Yine de bu sorulara dikkatle bakınca, bence, esas kritik, belirleyici iradeye sahip olan, PKK değil (onun savaşı kazanması gerekmiyor), Kürt hareketini barışçı bir yöne dönmeye ikna edecek adımları atmakla sorumlu olan, hükümet; siyasi, hatta ekonomik anlamda iktidardakilerdir. Bu noktada da en büyük sorun olarak da karşımıza yine, AKP ve siyasal İslam çıkıyor!

* Ergin Yıldızoğlu'nun gönderme yaptığı yazısında şöyle diyor:

"Burada sorun PKK'nin yok olması değil, Kürt siyasi hareketinin dönüşerek gelişmesidir. Benzer bir duruma örnek olarak, İrlanda tarihine, IRA ve Sinn Fein ilişkisine bakılabilir. HDP bu başarının diyalektiğinin, 'aufhebung' anının bugüne kadar ki en önemli ifadesidir. HDP, Kürt siyasi hareketinin hak ve özgürlük taleplerine, genel hak ve özgürlük talepleri içinde bir yer buldu, daha doğrusu bu yeri açtı. Bunu başarınca, '**birlikte yaşamak istiyoruz**' iddiası o güne kadar olmayan bir inandırıcılık kazandı.

Ne ki bu başarı, HDP'yi, burjuva-kapitalist eşe zip bir ulusal hareketin temsilcisi olmaktan daha öteye **itmeye** başladı. Ülkede hak ve özgürlük taleplerinin önündeki en büyük engel bugün için, neoliberalizm, siyasal İslamın projesi, AKP liderliği olduğu için, Kürt siyasi hareketi, genel haklar ve özgürlükler mücadelesi içinde sol-sosyalist hareketle birçok noktada örtüşmeye, siyasal İslamın, AKP'nin projeleriyle giderek daha fazla çelişmeye başladı.

Kürt siyasi hareketi açısından burada bir sorun varsa, bu sorun HDP'den, Demirtaş'tan değil, PKK'nin **aşılmasını** (mekanik inkârını değil) **zorunlu kılan evrime**, PKK liderliğinin uyum sağlamakta zorlanmasından kaynaklanıyor." (Cumhuriyet, 27 Ağustos 2015)

“Kira öder gibi ev sahibi olmak istiyorum” diyenler için...

İbrahim ÇOLAK, 7 Ağustos 2015, *Radikal*

“Kira öder gibi ev sahibi olmak” konut işi ile uğraşan neredeyse herkesin diline dolanmış bir cümle, hatta bir slogandır. Ev sahibi olmak isteyenler için cezbedici ama gerçekte mümkün mü?

Bu sorunun cevabını tam olarak verebilmek için aylık kira bedeline göre evin değerini bulmak ve bulunan değeri aylık kredi taksit tutarı ile karşılaştırmak gerekli.

Aylık Kira Bedeline Göre Konut Değerinin Bulunması

Reidin 2015 Ocak Ayı raporuna göre Türkiye genelinde bir apartman dairesi fiyatı 17,8 yıllık (214 ay) kiraya eşit iken, bu oran İstanbul 'da 17,7 yıl (212 ay) Ankara 'da 18,5 yıl (222 ay) olarak hesaplanmış

Şimdi rapora göre Türkiye genelinde 214 kira ödememiz, ortalama olarak oturduğunuz evin bedeline eşit. Genel olarak müteahhit ve emlakçılar ise, 240 aylık (20 yıllık) kira bedelini evin değerine eşit olarak kabul etmekte. Tabii bu kıyaslamalar tamamen bir genelleme olarak sunulmasından dolayı istisnaları kesinlikle olacaktır. Bizim kabul edeceğimiz değer ise hesaplamasının daha basit olması ve ortalamaya yakın olması için 220 ay kira bedelinin konut değerine eşit olması şeklinde olacak. Bu durumda 1.000 TL kira ödeyen bir kişinin oturduğu evin ortalama bedeli 220.000 TL olacaktır.

Bedeli 220.000 TL olan evin en fazla %75'ine (ek ipoteginiz yoksa) yani, 165.000 TL' konut kredisi kullanılabilir. Bu durumda kredi kullanmadan önce 55.000 TL bir peşinat gerekli oluyor. Ancak, yasal olarak peşin olmadan konut kredisi kullanmak çok zor olsa da bazı durumlarda konutun tamamına kredi kullanılabiliyor. Bu seçeneklerde elimizde iki senaryo oluyor. Birincisi konutunun tamamına yani 220.000 TL'ye konut kredisi kullanacaksınız ki asıl kira öder gibi ev sahibi olmaktan kasıt da aslında budur. İkinci senaryo ise, 55.000 TL'lik peşinat kısmını bulduğunuz yani, 165.000 TL kredi kullanmanızdır. Şimdi bu iki senaryoya da bir bakalım:

1. Senaryo: Evin Tamamına (220.000 TL) Kredi Kullanmanız Durumunda

Konutun tamamına kredi kullanılması durumunda 220.000 TL'nin 15 yıllık ödemesi 0,99 faiz oranı ile (29.07.2015 tarihi itibarı ile geçerli faiz oranı) **aylık ödememiz 2.623 TL** ve **toplam geri ödemeniz yaklaşık 473.000 TL** olmaktadır. Konut kredilerinin vadesi bazı bankalarda 30 yıla kadar varken 15 yıl vade ile hesaplama yapmamızın nedeni ise, 15 yıldan sonra ülkemizde faiz oranlarının yüksek olmasından dolayı kardan çok zarar

ediliyor olmasıdır. Örneğin, 220.000 TL'yi 30 yıl vade ile hesapladığımız zaman 0,99 faiz oranı ile aylık ödemelerimiz 2.243 TL ve toplam geri ödemeniz 809.000 TL oluyor. Bu durumda 15 yıl ve 30 yıl vadelerin aylık ödemelerini kıyaslandığımızda aradaki fark (2623 TL-2243 TL) 380 TL olurken, toplam geri ödeme farkları ise, (809.000 TL – 473.000 TL) 336.000 TL olmaktadır. Bu hesaplamanın gösterdiği gibi faiz oranları ülkemizde 30 yıl vadeli konut kredisi için çok yüksek.

Bu hesaplamalar sonucunda, 15 yıl vadede 220.000 TL'nin aylık ödemesi (2.623 TL) aylık 1.000 TL kira ödeyen bir kişinin neredeyse 2,5 kirası oluyor. Bu hesaplamada gördüğümüz gibi evin tamamına kredi kullanmanız durumunda, kira öder gibi ev sahibi olmak şimdilik bir hayal gibi gözüküyor.

Ancak, şu da bir gerçek ki kredi ödemesi 15 yıl boyunca sabit olurken, kira ödemesi her yıl katlanarak artacak. Bu durumda aslında şuandaki kiranızın iki katından fazla aylık kredi ödememiz çıksa bile, yıllık %8 kira artışı ile aşağıdaki tabloda detaylı olarak hesapladığımız gibi, **13 yıl sonra kira ödememiz ve kredi ödememiz aynı olacak.**

Aşağıda yer alan tabloda aylık 1.000 TL kira ödeyen bir kişinin 15 yıl içerisinde yıllık %8'lik kira zammı ile ödeyeceği yıl bazında kira tutarları bulunmakta. Şunu da belirtmeliyim ki, yıllık olarak kira artış oranını %8 olarak belirlememiz gerçekten iyimser bir tahmin. Çünkü geçmiş 10 yılın ortalama verilerine baktığımız zaman enflasyon yıllık %7,5, kira artış ortalaması ise yıllık %10'nun üzerinde seyretmiş. Her ne kadar 2011 yılında yapılan mevzuat düzenlemesi ile birlikte kira artış oranları enflasyon değerlerinin yurtiçi göstergelerine bağlanmış olsa da, yıllık %8'in altında seyretmeyeceği de neredeyse kesin olan bir gerçek.

Yıl	Aylık Kira Bedeli	Zam oranı (%)	1. Yıl ile fark
1. Yıl	1.000 TL	0 TL	0 TL
2. Yıl	1.080 TL	80 TL	80 TL
3. Yıl	1.166 TL	86 TL	166 TL
4. Yıl	1.260 TL	93 TL	260 TL
5. Yıl	1.360 TL	101 TL	360 TL
6. Yıl	1.469 TL	109 TL	469 TL
7. Yıl	1.587 TL	118 TL	587 TL
8. Yıl	1.714 TL	127 TL	714 TL
9. Yıl	1.851 TL	137 TL	851 TL
10. Yıl	1.999 TL	148 TL	999 TL
11. Yıl	2.159 TL	60 TL	1.159 TL
12. Yıl	2.332 TL	173 TL	1.332 TL
13. Yıl	1.518 TL	187 TL	1.518 TL
14. Yıl	2.720 TL	201 TL	1.720 TL
15. Yıl	2.937 TL	218 TL	1.937 TL
Toplam	325.824 TL	23.256 TL	145.824 TL

2. Senaryo: Peşinatı ile (165.000 TL) Kredi Kullanmanız Durumunda

Evin tamamına kredi kullanılması durumunda kira öder gibi ev sahibi olma şansınızın olmadığını hesapladık. Şimdi %25 peşinatı vermeniz durumunda kira öder gibi ev sahibi olabilme şansınız var mı, hesaplayalım:

165.000 TL 15 yıl vade ile kullanılması durumunda aylık %0,99 faiz oranı ile aylık ödememiz, **1.968 TL** toplam geri ödememiz ise **355.000 TL** olmaktadır. Bu durumda aylık kredi ödemelerimiz ile aylık kira ödememizi kıyasladığımızda (1968-1000 TL) **fark 968 TL** neredeyse iki kira ödemesi olmakta. Ama toplam ödeme farkına baktığımızda ise, (355.000 TL – 325.000 TL) 30.000 TL olarak ufak bir fark ortaya çıkmaktadır. Bu hesaplama şartları altında, kredi ödeyerek ev sahibi olan bir kişinin 15 yıl sonra en az aldığı değer iki katı değere ulaşmış bir evi varken, kiracı olarak kalan kişinin elinde böyle bir değer olmayacak ve neredeyse iki kişi de barınma ihtiyacı için toplamda aynı parayı harcayacak.

Bu iki senaryo içinde geçerli olan kira ödemelerinizi düşürmeniz, yani oturduğunuz evden daha ufak bir evi almanız durumunda, aylık kredi ödemesi ile kira ödemesi arasındaki farkı düşebilir, hatta yüksek bedelli bir evde oturuyorsanız kira ödemelerinizi aylık kredi taksitlerinize dahi denk getirebilirsiniz. Buda ev almak isteyen çoğu kişinin kullandığı ve bizimde tavsiye ettiğimiz bir yöntem olmakla birlikte, kira öder gibi ev sahibi olmak sloganını direk olarak karşılamıyor. Çünkü bu durumda kira öder gibi ev sahibi olmuyor, ev sahibi olmak için yaşam standartlarınızı düşüyorsunuz.

Sonuç olarak, iki senaryoyu da detaylı olarak incelediğimizde “**kira öder gibi ev sahibi olmak**” şu andaki faiz oranları ile mümkün değil. Ancak, bu güne kadar yaptığımız tüm hesaplamalarında ortaya koyduğumuz gibi kiracı olarak oturan bir kişi için ev alımı uzun vadede kesinlikle karlı bir yatırım oluyor. Farklı bir konu olduğu için detaylarına girmedik ancak alınacak olan evin değerlendirilmesi durumunu da kesinlikle göz ardı edilmemeli ve kiracı olarak kalma kararınızı değerlendirirken hesaba katmalı.

(Hesapkurdu)

Türkiye Kökenli Yaşlı Göçmenlerin Bakım ve Sağlık Sorunları

Köln Üniversitesi Dr. Nilüfer KESKİN

Almanya'daki Türkiye kökenli göçmenlerin deneyimleri birçok makede yer almıştır. Onların olumlu ya da olumsuz toplumsallaşmaları medyanın manşetlerini doldurmuştur. Bilindiği gibi, Almanya çokkültürlü bir toplumdur. Göç Yasası da bunun bir göstergesidir. Başlangıçtaki "istek ve teşvik" (Federal Göç ve Mülteciler Kurumu) kararlı bir boyut almıştır. Bu, aynı zamanda, çoğulculuk ve kültürlerarası gelişimi gösterir ve geçmişteki entegrasyon politikasının başarısız olduğunu tanıtlar. Siyasi tartışmalarda da buna -geçmişe göre- çok daha büyük ilgi gösterilmektedir.

Artık göç olmaksızın bir Almanya düşünülemez. Almanya, bu değişikliklerle, "göç" ve "entegrasyon" açısından önemli bir paradigma değişimi yaşadı. Almanya'nın göç tarihinde ilk kez entegrasyona ilişkin yasal bir çerçeve formüle edildi.

"Misafir işçi çağırıldı, insanlar geldi" (Max Fischer) sözü Almanya'da yaşayan birçok göçmeni olumsuz etkilemiştir. Birinci kuşak, diğer şeylerin yanında bunun da acısını çekti. Misafir işçiler, 50'lerde işgücü sıkıntısı çeken Almanya'ya geldiler. İşgücü göçünün sadece belirli bir zaman dilimini kapsamaması öngörülmüştü. Yıllar sonra, bunların geri dönüşleri yalın bir yanılısma olarak zihinlerde kalmıştır. Böylece göçmenlerin kendi kültürel değerlerini ve alışkanlıklarını göç ettikleri ülkeye beraberinde getirmeleri de, artık burada yaşlanacakları düşüncesini yarattı.

Göçün oluşumu ile birinci ve ikinci kuşak göçmenler arasındaki ilişki üzerine, özellikle de ikinci kuşağın her iki kültürdeki duyguları ve deneyimleri konusunda pekçok açıklayıcı yaklaşıma sahibiz (Keskin, 2010). Ama birinci kuşak nerede kaldı?

Nüfus değişimi araştırmaları, Almanya'da yaşlı göçmen nüfusun büyüdüğünü göstermektedir (GeroState, 2009). "... 1,8 milyon göç kökenli insanın yaşları 60'ın üzerinde. Büyük olasılıkla bunların yarısı müslüman; bunların büyük çoğunluğu da Türkiye kökenli." (Online; Karahan Engin, 2009) Burada sorulması gereken soru şu: Birinci kuşağın sosyo-ekonomik durumu nedir? Almanya'daki yaşlı bakım sistemi ilk kuşak için hazırlıklı mı? İlerleyen yaşlarda uygun bakım hizmetlerinden yararlanabilecekler mi? Böylece Almanya'da yaşlılar yardımı açısından Türkiyeli yaşlı göçmenler büyük önem kazanıyor. Ama sağlık bakımı açısından Türkiyeli göçmenlere ilişkin pek fazla ampirik ve güvenilir bilgiler henüz bulunmamaktadır (Ulusoy, N,

Gräbel, E., 2010).

Türkiye kökenli toplum, mevcut aile yapısı içinde babalarına, annelerine ya da büyük anne ve babalarına bakabilirler. Ancak fiziksel ve zihinsel olarak bunu yapabilecek durumdadır mı? Türkiye kökenli ailelerin mevcut durumu bir dönüşüm sürecinde olduğunu, çoğulcu aile yapısının değiştiğini göstermektedir.

Türkiye kökenli yaşlı göçmenlerin sağlık durumları, bilgi eksikliği nedeniyle göç kökenli olmayan kendi yaşlılarından daha kötü.

Dünya Sağlık Örgütü (World Health Organization/WHO) 1848 yılında "sağlık" kavramını şöyle tanımlamıştır: "Sağlık, tamamen fiziksel, zihinsel ve toplumsal mutluluktur, hastalığın ya da sakatlığın olmaması demektir." (bkz. Viele Welten des Alterns, 2012, s. 162).

Türkiye kökenli göçmenlere ilişkin söylemlerde sağlık durumu, genellikle tıbbi tanılama üzerine yoğunlaşmaktadır. Diğer hastalıklardan (örneğin, psikosomatik hastalıklar, zihinsel dayanıklılık vb.) çok fazla söz edilmemektedir. Bu durum, Türkiye kökenli göçmenlere ilişkin çok az bilgi vermektedir. Dar anlamda kullanılan sağlık kavramı da, göçmen sağlığına ilişkin ortak bir model içermemektedir. Sonuçta, sağlık hizmetleri göçmenler tarafından çok az talep edilmektedir.

Pekçok Türkiye kökenli yaşlılar açısından depresyon ya da yaşlılık depresyonu geçirimli ve açıklayıcı bir sözcük değildir. Bu hastalık günümüzde bir grip enfeksiyonu gibi giderek yayılmaktadır. İlkel olarak depresyon büyük bir toplumsal konudur (Sahyazıcı, *Viele Welten des Alterns*, s. 180). Bugün Almanya'da depresif rahatsızlıklar yaklaşık %20 düzeyindedir. Bu demektir ki, nüfusun yaklaşık beşte biri bu rahatsızlığa sahiptir (Sahyazıcı, *Viele Welten des Alterns*, s. 180).

Bunun belirtileri şöyledir: Yaşama isteğinin azalması, yorgunluk, toplumsal ilişkilerden uzak durma, uyku bozukluğu vs. (agy, s. 181). Türkiye kökenli yaşlı göçmenlerde bu belirtiler hemen hemen aynıdır. Pekçok Türkiye kökenli aile üyeleri bu rahatsızlığı taşımak zorundadırlar, buna katlanmaktadırlar. Yaşlılar bu rahatsızlığı çocuklarını da katmaktadırlar. Çocuklarından, örneğin oğullarından, taleplerde bulunmaktadırlar.

Türkiye kökenli göçmenlerin sağlık bozukluğu, çoğunluk toplumuyla karşılaştırıldığında zaten çeşitli engellerle karşılaşmaktadır. Bakım hizmetleri, bu hedef kitleye ulaşmak istiyorlarsa, kül-

türel duyarlılığı dikkate alan bir bakış açısına sahip olmalı ve kültürlerarası bir eylem planına sahip olmalıdır.

Engeller şöyle saptanmıştır:

- *Dil engeli*: Türkiye kökenli göçmenlerde dilsel yetersizliklerden dolayı arz ve talep yapısında ortaya çıkan farklı önyargılar.

Öneri: Anadilde öneriler, Türkçe broşürler.

- *Bilgi eksikliği*: Dil yetersizliğinden dolayı çoğu zaman bilgiler Türkiye kökenli göçmenlere ulaşmıyor. Böylece, bakım ve sağlık hizmetlerinin genişliği ve çeşitli alanları bilinemediğinden talep edilmemektedir. Talep edildiği takdirde, örneğin bakım parası alındığı durumda, Türkiye kökenli yaşlı göçmenler oturma izninin bundan olumsuz etkileneceğini düşünerek korkmaktadırlar (Göç ve Mülteciler Kurumu 2012).

Öneri: Örneğin Alevi dernekleri ya da camii gibi göçmen kuruluşlarında "Yaşlılık ve Sağlık" konulu bilgi toplantıları düzenlenmeli. Birçok aydınlatıcı çalışmalarla bu hedef kitleye daha kolay ulaşılabilir.

- *Kültürel Engeller*: Türkiye kökenli göçmenlerde kültürel normlar ve değerler önemli bir yere sahiptir. Kendi ülkelerindeki toplumsal deneyimlerden elde ettikleri alışkanlıklarla, hastalığı ya da rahatsızlığı çok dramatik biçimde anlatırlar ya da farklı biçimde ifade ederler. Örneğin, idrarını tutamama utanç verici olduğu için çok nadir olarak dile getirilir (Göç ve Mülteci Kurumu 2012). bunun sonucu olarak da hatalı tanı konulabilir. Türkiye kökenli göçmenlerde zihinsel ve fiziksel rahatsızlıklar net olarak ayırtedilemiyor (agy).

Öneri: Bu durumda özellikle aile bireylerinin aydınlatılması gerekiyor. Bunlara pek çok yerden bilgi aktarılması gereklidir. Burada bakıma ihtiyaç duyan insanlarla ilgili personele kültürel danışmanlık yapılması ve kültürlerarası açıklık önerilir.

- *Ailesel Engeller*: Türkiye kökenli göçmenlerde aile dayanışması çok belirgin olsa da, geleneksel olarak yapılan şey, bakıma ihtiyacı olan bir aile üyesinin bakımının aile içinde sağlanmasıdır. Ama bu büyük bir çelişki içermektedir. Pekçok Türkiye kökenli aile açısından mekansal yaşam koşulları, bazı aile üyelerinin belirli hastalıkları olması evde bakım için yeterli olanak sağlamamaktadır. Bunu yapamadıklarında da toplumsal çevrelerinde olumsuz olarak değerlendirilmekte, hatta "ahlaksız" olarak damgalanabilmektedir. Ayrıca, genç ve yaşlı kuşak arasındaki çatışma da, gelecekte aile içi bakımın daha da azalma-

"Yaşlanmak olgunluktur,
Olgunluk büyümektir,
Büyüme öğrenmektir,
Öğrenmek umut etmektir,
Umut etmek yaşamaktır."
(Veelken 2003)

sına yol açabilir.

Öneri: Hem aileyle hem de bakıma ihtiyacı olanlarla eğitim ve bilgilendirme çalışması yapılmalıdır. Hangi kaynakların, hangi hizmetlerin ve hangi olanakların olduğunun bilinmesi Türkiye kökenli yaşlıların bakımını kolaylaştırabilir. Ayrıca Almanya'daki Türk bakım evleriyle konuşulması ve görüşülmesi yanlış anlamaları ve korkuları belli ölçülerde yıkabilir.

Kaynakça:

Baykara- Krumme, H./Montel- Klingebiel, A./Schimany, P. (2012, Hrsg.): *Vielen Welten des Alterns, Ältere Migranten im alternden Deutschland*, Heidelberg

Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (2012): *Pflegebedürftigkeit und Nachfrage nach Pflegeleistungen von Migrantinnen und Migranten im demographischen Wandel*. Forschungsbericht 12

Höfling, F. (1999): *Generationsfragen- Konzepte, theoretische Ansätze und Beobachtungen zu Generationsbeziehungen in späteren Lebensphase*, Lausanne

Hahn, K. (2011) „Alter, Migration und Soziale Arbeit“, *Zur Bedeutung von Ethnizität in Beratungsgesprächen der Altenhilfe*, Bielefeld

Keskin, N. (2010): *Probleme der Integration türkischer Migranten der zweiten und dritten Generation*, Marburg

Karahan Engin, 2009: *Aus Migazin: Mangelnde Betreuungsmaßnahmen- Zahl der älteren Migranten in Deutschland steigt weiter an*. [http://www.migazin.de/2009/01/06/zahl-der-aelteren-migranten-in-deutschland-steigt-weiter-an-%E2%80%93-es-fehlt-an-geeigneten-betreuungsmaßnahmen/\(Zugriff am 01.01.2015\)](http://www.migazin.de/2009/01/06/zahl-der-aelteren-migranten-in-deutschland-steigt-weiter-an-%E2%80%93-es-fehlt-an-geeigneten-betreuungsmaßnahmen/(Zugriff%20am%2001.01.2015))

Mannheim, K. (1928): *Das Problem der Generationen*, in: *Kölner Vierteljahrshefte für Soziologie* 7 (1928), S. 157-185, 309-330. © Faksimile: *Kölner Zeitschrift für Soziologie und Sozialpsychologie*, Köln 2010.

Ulusoy, N., Gräbel, E. (2010): *Türkische Migranten in Deutschland aus der Zeitschrift für Gerontologie und Geriatrie*

Veelken, L. (2003): *Reifen und Altern: Geragogik kann man lernen*, Oberhausen

Online Kaynak:

GeroState (2009). *Basisdaten: Ausländerzentralregister beim Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (BAMF)*. Verfügbar unter <http://www.gerostate.de> [26.02.2014]

www.uni-hamburg.de/volkskunde/Text/Volkus/2002-201/generation-x.html

Pdf Kaynak:

Baykara-Krumme, H. (2012): *EinwanderInnen und ihre Familien: Generationenbeziehungen in der Lebensphase Alter*. In: Heinrich Böll Stiftung (Hrsg.): *Altern in der Migrationsgesellschaft- DOSSIER*. PDF, Berlin, S. 22-26.

Ne Yurtta, Ne Gurbette

Türkiye'deki Alman-Türk Akademisyenlerin Ulusötesi Yaşam Alanları

Nora WARRACH & Markus GAMPER

Giriş

Almanya ve Türkiye arasındaki göç tarihi sosyolojik yaklaşımların ayrılmaz bir parçası haline gelmiştir¹. Bununla birlikte, bunun odak noktası, göç sürecinin çoklukla sosyo-kültürel² ve siyasal³ sonuçları ve Almanya'daki azınlık ve çoğunluk toplumlarının birlikte yaşamalarının gelişimi olmuştur⁴. Onlarca yıl sonra, hem insan bilimi alanında "misafir işçi" denilenlerin entegrasyonu konusunda sorun merkezli ve eksiklik odaklı söylemlerde, hem de toplumbilimi disiplinlerinde Türkiye'deki yüksek nitelikli⁵ Türkiye kökenlilerin göçü ya da "geri göçü"⁶ araştırmaları (Sievers vd.⁶ ile Alkan⁷ ve Aydın'ın⁸ araştırmaları gibi) yapılmaktadır. Fakat yaşamlarını ebeveynlerinin geldikleri ülkede taşıyan nitelikli akademisyen kadınlar hakkında çok şeyler bilinmemektedir. Özellikle bu bağlamda ikinci kuşak kadınların göç ve eğitim özgeçmişleri, göreceli olarak yeni araştırma alanı olan göç ve toplumsal cinsiyet araştırmalarında ilgi görmektedir⁹.

Köln ve Innsbruck üniversitelerinin araştırma projesinde Türkiye'deki akademisyen kadınların ulusötesi (transnasyonel) yaşam alanları araştırılmaktadır. Birçok özgeçmişte bir sorun olarak gösterilen tersine, bunlar yüksek okul diplomasına ve Almanya'da yüksek yaşam standardına sahiptirler. Bu yaşamı ne yurt ne gurbet dedikleri bir yerdeki yaşamla değiştirmişlerdir. Araştırmada, kendi istekleriyle ve bağımsız olarak Türkiye'ye göç etmiş olan "misafir işçi ailelerden" gelen ikinci kuşak sekiz akademisyen kadının özgeçmiş anlatıları aktarılmıştır.

Türkiye'ye göç etme nedenleri gerçekten çok kişisel nedenlere dayansa da, tekil olaylarda nedenler birbiriyle çakışıyor olsa da, ilk izlenim analizleri üç bölümde toplanabilir ve anlatılabilir.

Kadınlar neden Türkiye'ye göç ediyorlar?

Görüşmelere katılan on kadın¹⁰ için, gelecekteki eşlerine daha yakın olabilmek açısından, aşk, göç et-

melerinde önemli bir rol oynamıştır. Burada ilginç olan, Almanya'daki yaşamlarında tanıştıkları Türk erkeklerinin Almanya ile hiçbir bağlarının olmamasıdır. Bu tanışmalar, sadece yaz tatilinde ortaya çıkan bir tanışmayla değil, ulusötesi aşk ilişkilerini sınırların ötesine taşıyan yeni medya aracılığıyla olmuştur. Deniz (1986) bu uzun mesafeli ilişkisini şöyle anlatıyor: "Ben aslında her sene Türkiye'ye geliyorum ve böylelikle bir-birimizle tanıştık. Ondan sonra elbette uzaktan bağlantımız oldu. (...) Yani o zamanlar MSN üzerinden, telefonla vb." (Deniz, 2014).

Türkiye'deki eşin Almanya'ya göç etmeyi isteyip istemediği sorulduğunda, Türkiye'de birlikte yaşama kararını birlikte aldıkları yanıtını vermişlerdir: Almanya'da elde ettikleri nitelikleri kadınların Türk işgücü piyasasına entegre olma şansları, eşi için tersi geçerli olsa da, çok daha yüksektir, ayrıca dil yeterliliğine sahiptirler ve ülkede aile ilişkileri vardır.

Zülal (1981), başlangıçta Türkiye'ye gitmeyi planlamış; "eşim müzisyen olduğu için benim zaten oraya gitmem planlanmıştı ve stüdyo müzisyeni olduğu için burada müzik yapabildiğim açısından daha iyi olanakları var" (Zülal 2014). Bir aralar, "sürekli bir oraya bir buraya gel gitler" yüzünden eşinin Almanya'ya gelmesini düşünmüşler "ve bir noktadan sonra 'okey', ben geliyorum" demiş (Zülal 2014).

Kadınlar için bir yere yerleşme merakı, ne yurt ne gurbeti göstermiş ve bazı kadınlar için ayrıca orada macera arama da motive edici olmuştur. Örneğin Turnschuh'un dediği gibi (1977): "Onlar (ebeveynler) için geri döndükleri bir yurttur, ama dediğim gibi, benim için gerçekten biraz macera, biraz merak oldu. Başka bir yerde nasıl yaşandığını görmek istedim." (Turnschuh 2014). Dil becerileri ve eğitim diplomasının tanınması gibi pratik nedenler göç kararında önemli olmuşsa da, "köken ülkeyi" tanıma merakı da etkili olmuştur. Diğer önemli bir etmen de, Türkiye'nin belli bir yaşam standardına ve ekonomik potansiyele sahip olması ve Almanya'da edindikleri yetenekleri ve nitelikleri orada kullanabilme şansı olduğunu görmeleridir. Turnschuh'un vurguladığı gibi, Türkiye'ye gittiklerinde ne kadar kalacakları ayrıntılı olarak belirlenmemiş ve deneme aşaması olarak planlanmıştır: "Buraya gelişim, sadece denemek içindi ve her zaman sürekli olarak bir işe yaramazsa o zaman geri dönebileceğimi düşündüm. Ve sonra oldu, dediğim gibi hiçbir zaman pişman olmadım, kesinlikle olmadım" (Turnschuh 2014).

Üçüncü etmen ise, ebeveynlerin köklerinin olduğu ülkeye duyulan özlemdir; aile ile daha çok zaman geçirmek, geleneksel Türk yaşamına özlem duymak. Bazıları Almanya'daki yaşamlarını Türkiye'deki yaşamları için bir hazırlık olarak tanımlıyorlar; Beril'in (1986) ifadeleri bunu pekiştiriyor: "... sonuçta dört yıldır buradayım ve attığım bu adımdan hiç pişmanlık duymadım, çünkü orada doğmam rağmen Almanya benim için sadece Alman diploması almak amacıyla zamanı değerlendirmektir, burada, Türkiye'de daha iyi şansım olması için, yani aslında, oradaki tüm yaşamım, şimdi söyleyebilirim ki, buradaki yaşamım için bir hazırlıktır" (Beril 2014). Rüya da (1983) Beril gibi bu arzuyu onaylıyor ve "... küçüklüğümde itibaren, orada doğmuş ve büyümüş olsam da buraya gelmek hedefimdi" diyor (Rüya 2014). Her zaman olmasa da geri dönüş arzusu ebeveynler tarafından da biçimlendiriliyor. Almanya'daki yaşam, sanki "hazır bavul üzerine otururcasına" kendisini hissettiriyor. Ama hiçbir zaman birlikte geri dönüş gerçekleşmiyor. Beril, bu duyguyu onaylıyor:

"... çocukluğumdan beri günün birinde Türkiye'ye dönüş hep düşüncemde vardı. Bu durum biraz da ailemden gelmektedir. (...) ama benim için ailemin gerçekten geri dönmeyi başaramayacağı belliydi. (Gülüyor) Onlar için bu bir hayal, ben de biliyorum, ama halen devam eden bir hayal". (Beril 2014).

Ulusötesi Yaşam Alanları

Geri dönüş güdülere farklı olsa da, ulusötesi yaşam alanları açısından paralellik vardır¹¹. Görüşme yapılan kadınların iş dünyasına ve evlilik/aileye ilişkin verdikleri örneklerde bu ortaya çıkıyor.

İş dünyasında Almanya ile güçlü bir ilişkiye değiniliyor. Kadınların çoğu, Alman-Türk ithalat ve ihracat firmalarında Almanca konuşan müşterilerden sorumlu müşteri hizmetlerinde ya da Alman dili ve edebiyatı uzmanları olarak bilimsel meslek dallarında çalışıyorlar. İş piyasasına uyum sağlayabilmeleri için ulusötesi kültür sermayesi bir önkoşul. Genellikle Almanya ile bağlantılı iş alanları kadınlar tarafından bilinçli olarak aranmaktadır. Örneğin Pelin, süresiz bir işi olduğunu, Almanya'ya geri döndüğünde orada işini sürdürebileceğini şöyle anlatıyor: "... çünkü firmalar Almanya'da. (...) Eğer bir gün geri dönüş olursa, orada da gerçekten güvencede olabilmek elbette güzel bir duygu." Bu nedenle iş ararken özellikle Almanya bağlantılı bir işyeri aramış. Beril ise, Almanca dil becerisini "benim merakım, benim avantajım, benim kazancım" olarak ifade ediyor ve iş yaşamında etkin biçimde kullanıyor.

Eşlerin Almanya'yla doğrudan bağlantıları olmasa da, kadınlar, Türkiye'de doğan çocuklarına Alman dilini vermeye çabalyorlar. "Örneğin çocuğumu kesinlikle ikidilli büyütmek istiyorum ve onunla sürekli Almanca konuşmaya çalışıyorum." (Turnschuh 2014). Bazı kadınların göç etmeleri Almanya'daki ailelerinin yaşamında da etkisi olmuş. Örneğin, ebeveynler daha sık Türkiye'ye gidiyorlar ve daha uzun süre orada kalıyorlar. Kardeşler yeni "seçilmiş yurt" taki yaşama daha güçlü bir yaklaşım gösteriyorlar. "Annem ve küçük kız kardeşim birlikte geldiler" diye anlatıyor Turnschuh. Böylece aileler ulusötesi bir yaşam dünyasına açılmış oluyorlar.

Sonuç

Alman-Türk kadınların Türkiye'ye göçleri farklı güdülere dayansa da, kısmen çakışmaktadır ve tek nedenli değildir. Göç ve eğitim özgeçmişlerinin de ortaya çıktığı gibi, çoğunlukla aşk, yeni bir başlangıç yapma arayışı ya da kimliklerinin köklerini arama arzusu önemli bir rol oynuyor. Türkiye'nin göçteki yeri, yurt ile gurbet arasında bir yer olarak gösteriliyor; yeni ulusüstü alan, kültürel melez kimliğin olduğu yer olarak değerlendiriyor ve kadınlar tarafından etkin biçimde kullanılıyor. Bu durum, iş ve ailenin günlük yaşamına da yansıyor. Türkiye'de yaşamlarına rağmen Alman dili ve kültürü, ekonomik yetkinlikleri önemini koruyor. Bunlar kadınlara Türkiye'de ulusötesi yaşam alanları oluşmaktadır. Bir taraftan ulusal devlet sınırları içinde kimliklerini oluşturuyorlar, diğer taraftan Türkiye'nin yurt ile gurbet arasında bir yer olmasını sağlıyorlar.

¹¹ Gamper M./Fenicia T./Schönhuth M. (2013): Transnationale Netzwerke, Sozialkapital und Migration. In: Herz, A./Olivier, C. (Hrsg.): Transmigration und Soziale Arbeit. Theoretische Herausforderungen und gesellschaftliche Praxis. Baltmannsweiler: Schneider Verlag Hohengehren, S. 249-272.; vgl. Dahinden, J. (2009): Neue Ansätze in der Migrationsforschung. Die transnationale Perspektive., In Terra Cognita. Schweizer Zeitschrift zu Integration und Migration 15, S. 16-19.

¹ Araştırma gezimizde bize maddi destek verdikleri için Köln üniversitesi Global South Studies Center'e teşekkür ederiz.

² Heckmann, F. (1992): Ethnische Minderheiten, Volk und Nation. Soziologie inter-ethnischer Beziehungen. Stuttgart: F. Enke Verlag.

³ Bozay, K. (2005): "...ich bin stolz, Türke zu sein!" Ethnisierung gesellschaftlicher Konflikte im Zeichen der Globalisierung. Schwalbach: Wochenschau Verlag.

⁴ Treibel, A. (2008): Migration in modernen Gesellschaften. Soziale Folgen von Einwanderung, Gastarbeit und Flucht., 4. Aufl. Weinheim und München: Juventa Verlag.; vgl. Schiffauer, W. (2011): Parallelsellschaften. Wie viel Wertekonsens braucht unsere Gesellschaft? Für eine kluge Politik der Differenz. Bielefeld: transcript-Verlag.

⁵ Oturum yasanın §19 (2)'ye göre, yüksel nitelik: a) Mesleki bilgiye sahip olan biliminsanları; b) öğretim personeli ya da araştırma görevlileri ve c) mesleki deneyimi olan uzmanlar ve yöneticilerin emeklilik sigortası tarafından belirlenen asgari gelirin üstünde geliri olanlardır. Aydın, Y. (2010): Der Diskurs um die Abwanderung Hochqualifizierter türkischer Herkunft in die Türkei. Hamburgisches Welt- WirtschaftsInstitut, S. 3.

⁶ Sievers, I., Griese, H. M. (2010): Bildungs- und Berufsbiografien erfolgreicher Transmigranten. <http://www.bpb.de/apuz/32371/bildungs-und-berufsbiografien-erfolgreicher-transmigranten?p=all> (Zugegriffen: 26.02.2014).

⁷ Alkan, M. N. (2011): Transmigranten auf dem Weg in die Heimat? Weinheim, München: Juventa Verlag.

⁸ Aydın, Y. (2013): »Transnational« statt »nicht integriert«. Abwanderung türkeistämmiger Hochqualifizierter aus Deutschland. Konstanz/München: UVK Verlagsgesellschaft.

⁹ Gutiérrez Rodríguez, E. (1999): Intellektuelle Migrantinnen vd.– Springer Fachmedien Wiesbaden GmbH.

Lutz, H. (2004): Migrations- und Geschlechterforschung: Zur Genese einer komplizierten Beziehung. In: Becker, Ruth (Hrsg.): Kortendiek, Beate (Hrsg.): Handbuch Frauen- und Geschlechterforschung: Theorie, Methoden, Empirie. Wiesbaden: VS Verlag.

¹⁰ Bu makalede kullanılan isimler görüşmede yer alan kadınlar tarafından değiştirilmiştir.

Kültürlerarası Yetkinlik Olanağı ve Olanaksızlığı

Oldenburg Üniversitesi Fatoş ATALI-TIMMER

Özellikle kültürlerarası yetkinlik psikososyal ve eğitsel çalışmaları alanında istenilmektedir. İş başvurularında sertifika ya da katılım belgesiyle kültürlerarası yetkinliğe sahip olduğunu kanıtlayan bir belge yetkinliğin ileri bir alanda olduğunu gösterebilir.

Kültürlerarası yetkinliği oluşturan unsurlar, büyük ölçüde eğitim kurslarında ya da bu konudaki yazında belirtildiği gibi, hoşgörü, empati, yansıtma vb. olarak nitelenmektedir. Hinz-Rommel (1994), sosyal hizmetlerde, özellikle meslek eğitimi, destek ve personel düzeylerinde kültürlerarası açılımın gerekliliği üzerinde duran ilk biliminsanlarından biridir. Kurumların kültürlerarası açılımında personelin kültürlerarası beceriye sahip olmaları zorunludur. Bu durum, "Diğer kültürlerin üyeleri ile bir yabancı kültür ortamında yeterli, başarılı iletişim için gerekli kişisel önkoşullar" olarak ifade edilmektedir (1994: 56). Başka bir deyişle, başka kültürden insanlarla karşılaşıldığındaki olağan becerilerle yetinilemez, diğer kültürden insanlarla uygun biçimde ilgilenebilmek için daha ileri beceriler elde edilmesi gerekir.

Bu anlayış, genellikle bugüne kadar korunmuştur. Daha önce olduğu gibi, kültürlerarası eğitim, kültürlerarası eğitimin temeli olan, kültürlerarası becerilerin ulusal ve etnik gruplar arasında farklılık olduğu düşüncesinden hareket etmelidir. Kültür, Federal Almanya'da yaşayan, sözde göç kökenli insanların davranış kalıplarıyla açıklanmaktadır.

Auernheimer, kültürlerarası iletişimin önem taşıyan dört boyutu olduğunu saptar (2002: 184ff): Erk asimetrisi, kolektif deneyimler, yabancı görünümü/etnik sınırlar ve kültürel örneklerin farklılığı. Auernheimer, kültürlerarası ilişkilerin "sürekli erk asimetrisiyle –statü eşitsizliği, yasal eşitsizlik, refah farkı– nitelendiği" görüşünü savunur. Çoğunluk ile azınlık üyeleri arasındaki bağlantı erk ilişkilerinde yatar. Erk, egemenlikle karıştırılmamalıdır, ama "eylem olanakları açısından üstünlüğü" ifade eder. Auernheimer, "alt-üst şeması"yla belirlenen kurumsal düzenlemeler ve nitelendirmelerdeki asimetric ilişkilerin yapısal ırkçılığı temsil ettiğine dikkat çekiyor (agy).

Kültürlerarası yetkinlik, uzman bilimsel alanda son derece tartışmalıdır. Kültürlerarası yetkinlik kavramı birçok kez değiştirilmiştir. Perko&Czollek (2009), belirgin önemli toplumsal koşulları ele alan siyasal çeşitlilik görüşünü geliştirdiler. Ama bu gelişmeler, eski yaklaşımların alabildiğine sürdürüldüğü eğitim piyasası tarafından dikkate alınmamaktadır. "Kültür", reçeleştirilmiş bir konu haline getirilmesi, kısmen de egzotik tanımlama nedeniyle eğitim bir eğlence gibi sunulmaktadır.

Mecheril, kültürün sadece içerik açısından daraltılmasının sorun yaratacağını vurgulamaktadır. Böylesine bir yaklaşımın "eşitsiz yapısal koşulların olumsuz etkisini" yansıtmaz (2004: 22).

Eşitsizlik, eşit davranma durumunda herkesin eşit olmaması olarak bilinen eşitsizlik, yasayla düzenlenir; yasaklar, kısıtlamalar, yaptırımlar yoluyla ortaya çıkar. Örneğin, aile bileşimine gereksinim duyan göç kökenli olarak adlandırılan insanlar gibi sadece kişileri etkileyen özgül düzenlemeler. Bu eşitsizlikler, özellikle bir yetkilinin kişiyle iletişimi sırasında önemli olan "göç-

Sundukları bu eğitime özgünlük sağlayabilmek için profesyoneller olarak göçmenleri de dahil ediyorlar. Bu profesyonel göçmenler, sadece içeriğe inandırıcılık sağlamak açısından değil, aynı zamanda eğitimin genel düzenlenmesinde konunun görüntüsel kişileştirilmesi için de kullanılmaktadırlar. Onlar, göçmenlerin temsilcisi ve "ulusal-etnik kültür"ün uzmanları olarak rol almaktadırlar.

menler" ve "göçmen olmayanlar" arasındaki etkileşimde erk farklılıklarını pekiştirir. Sadece karar verme gücünde değil, aynı zamanda beyaz egemen kültürün bireye ortaklık statüsünü vermesinde de yapısal üst toplumsal eşitsizlik üretilir ve pekiştirilir.

Kültürlerarası yetkinlik içinde kültürel farklılıklar yaklaşımı, bu eşitsizlikler sorgulanmadan, "göçmenler" ile "göçmen olmayanlar" arasındaki sözde başarılı olmayan iletişimi açıklamak için kullanılır. Sözde kişilerin eylem yeteneğini felç eden kültürel farklılıklar (agy), erk farklılıkları ve eşitsizlikler için bir bahane olarak kullanılabilir ve mevcut dengesizlikleri gizler.

Göçmenlerin toplumsal ve hukuksal koşulları, etkileşimde dikkate alınması gereken en önemli konulardan biridir. Hamburger'e göre (2012: 185), bu koşullar ve "toplumsal yapı içinde göçmenlerin konumu, ekonomik işlevleri, ikinci sınıf yurttaşlara –hatta vatandaşlığa geçtikten sonra bile– indirgenmeleri, eşitlikten yoksun bırakılmaları ve tanınma" dikkate alınmalıdır. Diğer bir deyişle, etnik yabancılar anlayışı yerine, göçmenlerin toplum içindeki konumlarının vazgeçilmez olduğu kabul edilmelidir.

Burada, Castro Varela'nın 2002 yılında sorduğu şu soruyu (2002: 36) yeniden dile getirmek istiyorum: Kültürlerarası yetkinliğin hikmeti nedir? Bu soru bağlamında Castro Varela, kültürlerarası yetkinliğin ırkçılığa ve onun aşırılıklarına sadece marjinal olarak baktığı için eleştirir. "Karşıt önlemlerden, toplumun ırkçı yaklaşımından ve onun kurumlarından çıkar sağlayanlar da kurumsal ırkçılığın doğrudan bir sonucudur" (agy). Castro Varela, öncelikle çoğunluk üyelerinin çıkarlarını önemseyen ırkçılık karşıtı eğitim sunanları, bu tür eylemlerden simgesel, yani ekonomik çıkar sağladıkları için de eleştirir (agy).

Sundukları bu eğitime özgünlük sağlayabilmek için profesyoneller olarak göçmenleri de dahil ediyorlar. Bu profesyonel göçmenler, sadece içeriğe inandırıcılık sağlamak açısından değil, aynı zamanda eğitimin genel düzenlenmesinde konunun görüntüsel kişileştirilmesi için de kullanılmaktadırlar. Onlar, göçmenlerin temsilcisi ve "ulusal-etnik kültür"ün uzmanları olarak rol almaktadırlar. Bu yapı içinde, eğitime katılanları açısından bu göçmenlerin sözde kültürlerarası yetkinlikleri konusunda hiçbir şüphe yoktur.

Göç kökenlilik, hiç tartışmasız "kültürlerarası yetkinliğe" sahip olunmasını getirmez. Her kesim bunu bilmezlikten gelmektedir. Onlar, büyük olasılıkla,

geçmişleri nedeniyle özgün göç konusuyla en azından bir kez de olsa yüzyüze gelmişlerdir, ama bu özgün göç deneyimlerinin ve yeteneklerin profesyonel bir yaklaşımla yansıtılması ve işlenmesi gerekir (Mecheril 2002: 18).

Mecheril (agy), ciddi bir ironiyle "yetkinsizliğin yetkinliği" ifadesini kullanır ve bir ötekinin "ötekiler" konusundaki "bilgisini" ve bununla ötekilere nasıl davranılacağına üretilmesini eleştirir. Bu bilginin, "ötekiler"le bilgiye dayalı ilişkilerde "kısıtlayıcı, değişmez, dayatmacı nitelikte" olduğunu belirtir. Bu, "öteki"nin bilgisini tanıyarak "ötekinin tanınmaması uygulaması"dır. Birisi kültürel olarak farklı tanımlanmaktadır ve bu nedenle tanınmamaktadır. Böylece sözde *geri kafalı müslüman kadınlar*, baskı altında, yardıma muhtaç kişiler olarak kurgulanır ve özgürleşme adına kendisini ezenlerin ve kendilerinin üzerinde egemenlik kurma hakkı meşrulaştırılır. Varsayılan tanınma, toplumsal egemenlik ve itaat ilişkilerini koruyan bir tanınmamaya dönüşür.

Bu göçmenlerin toplumdaki konumları marjinal kaldığı sürece, yaşadıkları ortamda ırkçılık varlığını sürdürdükçe, onlar politik mizah olarak *kullanılır*, satranç oyununda fiilen "köylüler" rolünü oynamaya zorlanır, eğitim yoluyla, "yabancı" olarak ve kendi kültürünü anlamak mümkündür, ama özgün hedefe ulaşmak, yani dışlama mekanizmalarını ortadan kaldırmak mümkün değildir. Amaç, insanların artık arka plan ya da arka plansız olarak ayrılmalrı değil, daha çok yeni bir eleştirel temelde sosyo-politik tavır almalarıdır. Bu, ötekilerin sözde kültürel özelliklerini eğitim yoluyla elde etmelerini değil, ancak kendilerini konumlandırmalarının eleştirel yansımasıyla sağlanabilen uzun bir süreçtir.

Bu eleştirel tutum sadece "demokratik ve adil bir toplum bakış açısıyla" mümkündür (Kalpaka 2009: 294ff). Pekçok kişinin kabul ettiği gibi, demokratik adil bir toplum, kendi ayrıcalıklarını güvencede kalmasını sağlar.

Kayakça:

Auernheimer, Georg (Hrsg.) (2002). Interkulturelle Kompetenz und pädagogische Professionalität. Opladen

Czollek, Leah Carola/ Perko, Czollek/ Weinbach, Heike (2009). Lehrbuch Gender und Queer. Grundlagen, Methoden und Praxisfelder. Weinheim/München

Hamburger, Franz (2012). Abschied von der Interkulturellen Pädagogik. Plädoyer für einen Wandel sozialpädagogischer Konzepte. Weinheim/Basel

Hinz-Rommel, Wolfgang (1994). Interkulturelle Kompetenz. Ein neues Anforderungsprofil für die soziale Arbeit. Münster

Mecheril, Paul (2004). Einführung in die Migrationspädagogik. Weinheim/Basel

Mecheril, Paul (2002). „Kompetenzlosigkeitskompetenz“. Pädagogisches Handeln unter Einwanderungsbedingungen, in: Auernheimer, Georg (Hrsg.): Interkulturelle Kompetenz und pädagogische Professionalität. Opladen

Kalpaka, Annita (2009). „Hier wird Deutsch gesprochen“ – Unterschiede, die einen Unterschied machen, in Elverich, Gabi/Kalpaka, Annita/Reindlmeier, Karin (Hrsg.): Spurensicherung. Reflexion von Bildungsarbeit in der Einwanderungsgesellschaft. Münster

Varela, Maria do Mar Castro (2002). Interkulturelle Kompetenz – ein Diskurs in der Krise, in Auernheimer, Georg (Hrsg.): Interkulturelle Kompetenz und pädagogische Professionalität. Opladen

Medyanın Gücü ve Günlük Okul Hayatına Etkisi

Sinem ULUTAŞ Köln Üniversitesi

Burada çocukların okuldaki konumlanmalarına sosyo-ekonomik, dini, etnik ve kültürel önyargı ve klişeler aracılığıyla dikkat çekmek istiyorum.

Özellikle kültürel etnosentrizm eğilimli öğretmen davranışları ve dersin ona göre şekillendirilmesi, bu durumla karşılaşan kişilerin dil ve kültürleri dolayısıyla dışlanmasına, marjinal olarak görülmesine ve aşağılanmasına sebep olmaktadır (Lüddecke 2005, S. 40 ff.). Karışıklığın azalması ya da kendini suçlu görme durumunun hafiflemesine belki önyargıların duygusal olarak ele geçirilmesi ve direnişi bir gerekçe olabilir. Tüm deneyimlerin hep klişelerin ışığında yorumlanmasına sebep olan şey muhtemelen azimdir.

Başından beri güvensizlik ve kuşkunun zarar verdiği iletişim sebebiyle, gerçek farklılıklarla uyum sağlamayan bir yabancılığın resmidir bizi bekleyen (Auenheimer, 2010, S. 53).

Lander (2011) bir öğrencisinin "Bu insanlar bizden farklı" ifadesindeki söyleminin şöyle yorumlar: Bu davranış onların ve bizim, yani farklı kültürler ve ana akım arasındaki farkı yaratır. Bu süreç "ötekileştirme" olarak adlandırılır. ("Başkaları"nın yapısı) (Lander 2011, s. 202, orijinalde vurgulanmıştır). Yazara göre klişeler ötekileştirmenin bir modelini yansıtır. Burda gündeme gelen soru "bu başkaları" ve tabiri caizse "başka olmayan"ın birbirinden nasıl ayırıldığı ve bunun çocuğu nasıl etkilediğidir. Yazar davranış, dili ifade edişi ya da dile hakim olmama ya da etnik köken gibi konulardan yola çıkarak bu durumla karşılaşan çocuğun mağdur edildiğini varsayar (vgl. ebd., S. 202 ff.). Büchner ve Koch'un araştırması (2001) öğretmen davranışlarının çocukların kişilik gelişimlerini büyük ölçüde etkilediğini gösteriyor.

Nicel bir çalışmada yazarlar çocukların lisede bir sonraki basamağa geçmekten hoşlanmadıklarını saptadılar. Çocuklar okuldaki başarısızlıklarında suçlu kendilerinde görüyorlar ve sınıf tekrarı yaparak açığı kapatmak istiyorlar (Büchner/Koch 2001, s. 105).

Allemann-Ghionda ve arkadaşları (2006) nitel bir çalışma sonucunda, görüşülen dokuz öğretmenin göçmen kökenli çocuklara davranış bozukluğu olduğu gözleriyle baktığını, onlar için yabancı dil becerilerinden bağımsız olarak davranış sorunları olduğunu kaydettiklerini ve çokdilliliği negatif değerlendirdiklerini saptadılar (Allemann-Ghionda ve ark. 2006, s. 354).

Neumann ve Karakasoglu (2011) bu sistemli eşitsizliği "kurumsal ayrımcılık" olarak değerlendiriyor. Bu bakış açısına

göre, sistemin içinde bulunan ve öğretmenlerin tutumunu etkileyen mekanizmaların olması, öğretmenler tarafından ortaya çıkan bilinçsiz bir dışlamayı ve çocuklar üzerinde de dışlayıcı etkilerini beraberinde getiriyor (medya aracılığıyla yapılan eksik söylemler) (vgl. Neumann/Karakasoglu 2011, s. 51).

Hall, toplumda iktidar ve bilginin eşit olmayan dağılımından yola çıkarak kitle iletişim araçlarının ona göre işlediğini ve şekillendiğini savunur (Hall 2004, s. 128). Kültürel çalışmalardan hareketle, mesajlar arasında anlayış barındıran fikir alışverişlerinin asıl anlamının sadece görüme sürecinde farklı kodlar arasında olduğu ortaya çıkar. O halde Hall'in modeli de temelde geliştiricidir. Zaten değer ve sosyal kimlik önceden verilmemiştir, tersine bu mantıksal bir ekleme sürecinden oluşur. Bu modelin perspektifinden kitle iletişim araçlarının fonksiyonel üstünlüğüne bakılırsa, bir anlaşmanın benimsenmesi ve giderek çoğaltılmasındaki asıl amacın baskıcı bir yapısal değer taşıdığıyla ilgili olduğu ortaya çıkar: Ve bu "kapsamlı plan" ve "etkili iletişim"i muhakkak içermelidir, böylece kamuoyunun onayı karşısında tercih edilen değer elde edilir ve buna bağlı olarak bütün şifreler çözülür (Machart, s. 147 ff.).

O halde ideolojik aygıtlar –bu durumda medya– aracılığıyla toplumsal değerler üretilir, çoğaltılır ve ırkçı suçlamalar ve basmakalıplaşmış bir kültürün yolunu açmak için yayılır (Hall, 2004, s. 153). Üzerine konuşulan ırkçılık bir egemenlik ilişkisidir.

Bu, biyolojik özellikleri nedeniyle insan ırkının farklı olduğu teorisini baz alan modern batı anlayışının ırkçılığı yayarak iktidar ilişkilerini meşrulaştırdığı bir söylemler sistemidir. Bununla birlikte sosyal ve kültürel farklılıklar teşvik edilir ve böylece insanlar arasındaki sosyal ilişkiler değiştirilemez ve kalıtsal olarak anlaşılır. Bunun için insanlar, herbiri homojen olan gruplarda biraraya getirilir, standartlaştırılır ve diğerlerine karşı kutuplaştırılırlar; böylelikle düzene sokulurlar. ırkçılık sadece bireysel önyargılarla ilgili değildir, aksine o denli ayrımcı tasarlanmış grupların baz alındığı toplumsal bir düzenin meşrulaştırılmasıdır. Bu anlayışla ırkçılık hep toplumsal bir ilişkidir. Yani bu, toplumun yapısı, gücü, suçlamaları ve düşünce ve grup yapısının ideolojik olarak haklı gösterilmesinin bastırılması modeli olarak adlandırılır (Hall, 2004, s. 204 ff.).

"İrksiz ırkçılık" ideolojisi göçün bizdeki karmaşıklığının geliştirdiği mevcut ırkçılığın bir parçasıdır. ırkçılığın baskın, yani biyolojik kalıtım değil, aksine kültürel farklılıkların mevcut olmasıdır; ırkçılık

sınırların kaldırılmasının zararlılığını, yayış tarzlarının bağdaştırılmayacağını ve gelenekleri savunur (Balibar, 1990, S. 28). Hatta 21. yüzyılda medya tarafından icra edilen de güçlü bir iktidardır. Medya, adım adım kültürel ve ideolojik alanları sömürgeci altına alıyor (Machart, s. 164 ff.). Bu anlayışla, sadece çoklu toplum ideolojisi yayılmaz, aksine ırkçı ve ayırım gözeten Alman medyası görünümü de oluşturulur.

Bu ülkede yüzyıllardır uzun bir geçmişi geride bırakan göç kökenli ya da göç kökenli olmayan insanlar deneyimledikleri günlük ırkçılık sorununun olumsuzluğunu uzun zamandır kamuoyuna duyurmak için çabaladılar. Bundan böyle umuluyor ki, bu tartışmalar konuya nihayetinde yapıcı bir biçimde katkıda bulunur ve Alman medya çevresi de küçük düşürücü ve ırkçı suçlamaları üzerinden atar.

Umarız basın ve medya ayrımcı tarzındaki yayınlarla bilgilendirme yapmaz ve ırkçı grup yapılarını kullanmaz. ırkçılığı tartışmak ve ona karşı bir duruş sergilemek medyanın sorumluluğudur.

Ahlaki olarak, medya temsilcileri konuları eleştirel ve tarihsel olarak ele almalı ve ırkçılığı yaymaktansa ırkçılığın nedenlerinin araştırılmasına katkıda bulunmalıdır.

Kaynakça:

Allemann-Ghionda, Georg/Auenheimer, Christina/Grabbe, Helga/Krämer, Angelika (2006): Beobachtung und Beurteilung in soziokulturell und sprachlich heterogenen Klassen – Die Kompetenzen der Lehrperson. Zeitschrift für Pädagogik, Beiheft 51, S. 250-266.

Auenheimer, Georg (2010): Interkulturelle Kommunikation, mehrdimensional betrachtet, mit Konsequenzen für das Verständnis von interkultureller Kompetenz. In: Auerheimer, Georg (Hrsg.): Schiefen im Bildungssystem. Die Benachteiligung der Migrantenkinder. Wiesbaden, S. 35 – 65.

Balibar, Etienne (1990): Gibt es einen „Neo-Rassismus“? In: Balibar, Etienne/Wallerstein, Immanuel (Hrsg.): Rasse, Klasse, Nation. Ambivalente Identitäten. Hamburg und Berlin, S. 23–38.

Büchner, Peter/Koch, Katja (2001): Von der Grundschule in die Sekundarstufe. Der Übergang aus Kinder- und Elternsicht. Band 1. Opladen.

Hall, Stuart (2004): Ideologie, Identität, Repräsentation. Hamburg.

Lander, Vini (2011): Lehrer und Referendare auf ihre Tätigkeit in multikulturellen Klassen vorbereiten. In: Neumann, Ursula/ Schneider, Jens (Hrsg.): Schule mit Migrationshintergrund. Münster, S. 196–209.

Lüddecke, Julian (2005) Ethnische Vorurteile in der Schule Entwicklung eines Präventionskonzepts im Rahmen Interkultureller Pädagogik. Dissertation. Essen: Universität Duisburg-Essen.

Marchart, Oliver (2008): Cultural Studies. Konstanz.

Neumann, Ursula/Karakaşoğlu, Yasemin (2011): Anforderungen an die Schule in der Einwanderungsgesellschaft: Integration durch Bildung, Schaffung von Bildungsgerechtigkeit und interkulturelle Öffnung. In: Neumann, Ursula/ Schneider, Jens (Hrsg.): Schule mit Migrationshintergrund. Münster, S. 47–59.

Bu ülkede yüzyıllardır uzun bir geçmişi geride bırakan göçmen kökenli olmayan insanlar tecrübe ettikleri günlük ırkçılık sorunlarının uygunsuzluğunu uzun zamandır kamuoyuna duyurmak için çabaladılar. Bundan böyle umuluyor ki bu tartışmalar bu konuya nihayetinde yapıcı bir şekilde katkıda bulunur ve Alman medya çevresi de küçük düşürücü ve ırkçı suçlamalardan kaçınır.

Osmanlı/Türkiye ile Japonya Modernleşmesinin Karşılaştırması-II

Prof. Dr. Selçuk Esenbel'le Söyleşi/Orhan Çalışır

Japonlar çok çalışkan onun için hızlı geliştiler denir, bu çok çalışmanın rolü nedir?

Doğrudur Japonlar çok çalışkandır. Almanlar da çalışkan denir, değil mi? Bence Türkler tembel değil, Türkler de çalışkan, Türklerin çalışma problemi yok. Hatta fazla çalışıyorlar bana sorarsanız, son istatistiklerde haftada Avrupa'dan en azından on saat daha fazla çalışıyor Türkler. Fakat Türkiye'de bir: tarihsel nedenlerden dolayı geri kalmış olan eğitim eksikliği dolayısıyla yapılan çalışma yüksek bir katma değer üretmiyor. Türkiye yavaş yavaş, ancak şimdi, o da ilk okul düzeyinde okur yazar bir toplum olma yoluna geldi. 21. yüzyıldayız ve koskoca bir nüfus var önümüzde. Herkes çalışıyor da, bütün mesele eğitim ve teknoloji üretimi eksikliğinin düzeyinin geri kalmışlığı dolayısıyla sonuç Japonya'daki gibi Almanya'daki gibi çok yüksek düzeyde bir üretkenlik olmuyor.

İkincisi: sorun Türkiye'nin teknolojiyle olan ilişkisinde. Toplumların çalışma kapasitesi, disiplini, hatta toplumsal yaşam biçimi, teknoloji ile olan ilişkisiyle belirlenir diye düşünüyorum. Yani teknolojiyi satın alıp, kutudan çıkarıp, makineyi fişe takıp işleten toplumun teknolojiyle ilişkisi başkadır, daha edilegendir. Biz henüz daha oradan çıkamadık. Öte yandan Japonya'daki gibi sadece teknolojiyi kutudan alıp çıkarma değil, onu aynen taklit edip üretebilme kapasitesine, ki 1930'larda artık bunu kazanmışlardı, erişmiş olan ayrıca bunu daha da geliştirip üretimin ötesinde bir inovasyon ve güzelleştirme ve iyileştirme seviyesinde olmak başkadır. Bilgi, beceri ve üretim alt yapısına sahip toplumun insanı çalışma hayatında da ona göre bir disiplinle çalışmayı ister istemez öğreniyor.

Bugün Türkiye'de ihtiyacımız olan, çeşitli normatif tartışmaları bir kenara bırakıp bir an evvel enformasyon teknolojisi sahasında yenilik yapabilecek bilgi ve beceriye sahip yüksek katma değer üretimi sağlayabilecek bir gençlik yetiştirmemiz gerekiyor. Eğitimin bunu sağlaması lazım. Bizim bir "Silicon Valley" kurmamıza ihtiyaç var.

Her iki ülkede modernleşmede kırılma noktası ne zaman ve kimlerin iradesiyle gerçekleşiyor?

* Prof. Selçuk Esenbel 1946'da doğdu. Washington D.C., Ankara, İstanbul, Tokyo, New York'ta eğitimini sürdürdü. Japonya'da International Christian University'den sonra George Washington Üniversitesi Tarih Bölümünden mezun oldu. Georgetown Üniversitesi'nde Japon dili ve dilbilimi lisansüstü eğitimi aldı, Columbia Üniversitesi'nde Japon tarihi üzerine doktorasını bitirdi. 1982'den itibaren Boğaziçi Üniversitesi Tarih Bölümü'nde Japonya ve Uzakdoğu tarihi derslerinin yanı sıra Japonca, Çince ve Korece dil programlarını kurdu ve yönetti. 1994-2003 arasında Tarih Bölümü Başkanlığı yaptı. 2009'dan itibaren Asya Çalışmalar Merkezi Müdürlüğü, Şangay Üniversitesi işbirliği ile kurulan Boğaziçi Üniversitesi Konfüçyüs Enstitüsü Direktörlüğü görevlerinde bulundu. Selçuk Esenbel, 2012'de aldığı Humboldt Vakfı Georg Forster Araştırma Ödülü sahibi olup, 2014/2015 yıllarında Bremen Jacobs Üniversitesi'nde konuk öğretim üyesi olarak çalışmaktadır.

Modernleşme dediğimiz, buna kapitalistleşme diyebilirsiniz, sosyal dönüşüm diyebilirsiniz, kentleşme diyebilirsiniz, refah devletinin kurulması diyebilirsiniz, herkesin kendine göre tercih ettiği önceliklerle tanımlanabilecek bir süreç. Ama şüphesiz bu geleneksel toplum şartları içinden 20. ve 21. yüzyılda toplum şartlarına dönüşüm. Sonuçta konu bu. Bu da ancak bilgili ve becerili insan gücünün mevcudiyetiyle oluyor. Siyasi iradenin bu doğrultuda geniş ön-görüsü gerekir.

Zenginlik başka bir şey. Mesela Suudi Arabistan çok zengin bir ülke. Körfez emirlikleri son derece zengin, para problemi yok orada, ama yarın petrol biterse o zenginlik orada olmaz. Halbuki zenginliğini kendisi üretebilen bir toplum, şartlar ne olursa olsun petrolü vardır yoktur, o kendi insan gücünün kapasitesiyle zenginliği üretebilen toplumdur. Modernleşme bence bu. Yoksa petrol aldım sattım, bu çok modernleşme olmuyor. Şimdi bu şartlarda baktığımızda yıkılan bir imparatorluk, kaybedilen nüfus var. Unutmayın milyonlarca insan ölüyor. Yani Çanakkale Harbinde, en son verilen istatistiklere göre, herhalde doğrudur. İngilizlerin ve ANZAK'ların çıkarmasını durdurmak için bir ay içinde 75.000 kişi şehit oluyor. Ki o sadece bir savaş. Bir de üstelik o 75.000 kişinin içinde İstanbul'un bütün okur yazar kesimi de var. Galatasaray Mektebi Sultanisi'ne giderseniz, Çanakkale muharebesinde bütün bir sınıfın öldüğünü görürsünüz. Savaşlar, Balkan Savaşları olsun, 1. Dünya Savaşı olsun, çok insan kaybına yol açtı. Göçler, nüfus mübadeleleri, bunlar toplumun elindeki imkanları çok sarstı. Onun için bizde 1923 bir yeniden başlama tarihidir. Her şeye bir bakıma sıfırdan başlanıyor.

Bir fotoğraf çektiğimizde elde kalan nedir diye bakmak lazım. 1923'te elimizde kalan 13 milyon insandır. Zamanında 30 milyona yakın bir nüfusu olan bir imparatorluğun 13 milyonu kalmıştır. Milyonlarca insanı ölmüştür, eğitimlisi de ölmüştür, eğitimsizi de ölmüştür, yani savaşlar sonucunda bir tırpanlama olmuştur diyebilirsiniz.

Elimizde o 13 milyon nüfusun %13'ü okur yazardır. Yani mektep görmüştür, öyle diyelim. Bunun %1'inin daha azı bugünkü anlamda üniversite mezunudur.

Eldeki insan malzemesi budur. Tabii ki tarihsel tecrübe olarak geçmişimiz önemli, mirası inkar etmemek lazım, ama bizim tarihimiz çok genç bir tarih. Çok yeni, 1923'te başlayan bir tarih. Durum bu.

O işte 13 milyon nüfus bugün olduk 74-75 milyon. Güzel, bunun %100'ü okur yazar mı? Daha değil. Herhalde bir %85, %90'ına yaklaşıyor. Kadınlar biraz daha geriden takip ediyor. İşte o da ilk okul mezunu. Demek ki ancak okur yazar hale gelmiş olması nüfusun 1923'ten bugünü buldu. Nüfusun eğitim kapasitesi çok geriden takip ediyor, bizim en büyük sıkıntımız bu.

Japonların 1868'de 35 milyon nüfusu vardı. Ben nüfus taraftarlığı yapmak istemiyorum, aman çok büyük nüfusumuz olsun, ne güzel olur diye değil ama nüfus da lazım. Modernleşme sürecinde insanın yoksa kimi kullanacak-sın? Belli demografik şartlar lazım ki onların içinden bilgisi becerisi olanı seçme imkanın olsun.

Bu 35 milyonun yarısı erkektir. Erkeklerin nüfusu çeşitli sebeplerden dolayı yüksek, belki çok uzun yıllar savaşız bir ortamda, kapalı bir krallıkta yaşamış olmanın getirdiği avantajlar da var, savaş olmayınca erkekler ölmüyor. İkincisi, kendi yağıyla kavranan ekonominin getirdiği, böyle ulusal pazar diyebileceğimiz bir ortamın getirdiği bilgi becerinin dolayısıyla okuma yazmanın bir ihtiyaç haline dönüşmüş olması da olabilir. İktidar sınıfı olan samurayların eğitime verdikleri önem de olabilir, sonuçta erkeklerinin %40'ı okur yazar. Bu bütün toplumun %20'si demek. Kadınlarda da vardı okur yazarlık, fakat münferit anlamda. Her ne kadar feminizm yapsak da, 1868'de bir ülke modernleşecekse, bu ister istemez erkekler üzerinden olacaktı. Yani o zamanlar kadınların henüz daha vatandaş haklarının olmadığı bir dönemdi. Dolayısıyla erkek nüfusunun eğitim düzeyinin çok kritik olduğu bir çağdan bahsediyoruz. Avrupa'da da aynıydı şartlar, Avrupa'da da o zaman kadınlar üniversiteye giremiyordu.

Japonya'ya bakarsak okur-yazarlık bir 19. yüzyıl ülkesi için geri kalmış bir oran değildir. Avrupa'da ancak Almanya ve İngiltere biraz daha ileridir, o kadar. İtalya, Fransa, İspanya, Polonya, hele hele Rusya eğitim açısından çok daha geridir. Mukayese edilirse Japonlar ileri düzeyde bir eğitim disiplininden geçmiş bir nüfusa sahipti, dolayısıyla onların yeni eğitime, yani Avrupa usulü bir eğitime adapte olmaları da daha kolay oldu. Çünkü zaten okur yazar bir kesim var, onlar bu yeni eğitim sisteminin içinde tekrardan devşirildiler. Şüphesiz

devletin kendisinin de okur yazarlığı kitlesel hale getirmek için çok büyük yatırımları var. Hatta zorla, köylüleri okullara yolladı. Sonuçta 1920'ye geldiğimizde Japon toplumu neredeyse %100 oranında kadın ve erkek ilkokul mezunu. Yani bizim bugün geldiğimiz eğitim düzeyine Japonlar yüz yıl önce gelmişlerdi. Onun avantajı her alana yansıyor.

Türkiye'de geleneksel sağ, dindar kesim Japonya'yı örneğin başörtüsü konusunda da örnek gösterir...

Bunların birbiriyle hiç alakası yok. Bizde insanlar inançları dolayısıyla başlarını örtmek istiyorlar. Başörtüsü milli bir kültür olduğu için değil. Eğer dini gelenekleri tamamiyle uygulamak isteyen bir kadınsanız başınızı bağlarsınız. Bu sadece Türkiye'de değil, bütün başka Müslüman ülkelerde de bir biçimde başınızı bağlamanız, tesettür kaidelerini uygulamanız, inancınızın bir parçasıdır. Bunun sadece Türkiye milli kültürüyle bir alakası yoktur. Lübnan'da da kadınlar başını bağlıyorlar, Suriye'de de bağlıyorlar, Mısır'da da bağlıyorlar; biraz biçimi değişik olabilir. Bu bir inanç gerekçesi olarak tezahür eden bir davranıştır.

Japonların kültüre olan yaklaşımı ise kendi özgün yerel, milli kültür anlayışları. Bu dinin ötesinde bir şey. Örneğin: *kimono*. Başörtüsüyle *kimono*nun hiçbir benzerliği yok. Bir tanesi dini inanç dolayısıyla, zaten bir kere başınızı bağladınız mı –ki doğrudur– o zaman onu devam ettirmeniz gerekir. Sabah açtım akşam kapattım olmaz. Sadık olmak lazım bu karara. *Kimono* öyle değil, *kimono* milli bir gelenek olarak değerlendirildiği için kişiler belki daha geleneksel, daha kendi kültür estetiklerine kendilerini yakın etmek istediklerinde, örneğin bir düğünde, bir bayramda, bir festivalde, yılın belli günlerinde bu geleneksel kıyafetlerini giyerler. Kadınlar için *kimono*. Erkekler daha ender de olsa onlar da belli ortamlarda erkek geleneksel kıyafetlerini giyerler. Bireyin kendini ifade ettiği kültür kimliği, değişken bir şekilde "duruma göre" batılı veya geleneksel Japon olarak gözükülebilir.

Olsa olsa bunun karşılığı bizde şöyle olurdu, eğer biz bu yolu tercih etseydik kendi kültürel kimliğimiz açısından. Örneğin, bir kadının arada sırada bir kaftan, bir üç etek, bir şalvar, bir cepken giymesi gerekirdi milli kıyafet olarak. Gerek Anadolu kıyafeti olsun gerek eski zaman İstanbul kıyafeti olsun. Bunu giyip de sosyal bir ortama katılsaydı Japonlarla aynı şekilde davranmış olurdu. Veya erkeklerimizin arada sırada cepkenle veyahut da poturla toplantılara katılmaları gibi. Yani kendi yerel kültürel estetiğini yansıtan bir davranış

olurdu. Bu *kimonoya* benzerdi. Başörtüsü ise bir inanç tezahürü olduğu için bunun bir milli kültür çerçevesinde görülmesi Japonlarla karşılaştırıldığında açıklayıcı olmuyor.

Bugünkü Japonya'yı sanki her zaman böyleymiş gibi düşünüyor insanlar. Bugün Japonya hakikaten bir refah toplumu ve kişisel özgürlüklerin, demokratik sistemin işleyişi açısından bir batı Avrupa devleti. İstikrarlı bir parlamenter demokrasisi var. Öyle darbelerle kesintiler falan 2. Dünya Savaşı'ndan sonra böyle şeyler yaşanmadı. Bazı sorunları var, tıpkı Almanya'nın olduğu gibi. Japonya 2. Dünya Savaşı'ndan sonra batı dünyasına uyumlu bir şekilde ıslah edilmiş ve yeniden inşa edilmiş bir ülkedir. Yani ABD'nin kendi politikaları doğrultusunda, batıya uyumlu bir şekilde entegre edilmiş, kurumsal dönüşümler geçirmiş bir ülkedir. 20. yüzyılda ülkeler kendi kendine 24 saat içinde demokratikleşmiyor. Bugünkü Almanya bir projedir, Japonya da bir projedir ve doğru bir projedir. Bu projenin iktisadi bir boyutu da var. ABD, Marshall yardımı ile Batı Almanya başta olmak üzere Avrupa'nın tekrar iktisadi inşası için 13 milyar dolar (o zamanın değerli doları!) verdi. Keza Japonya'nın inşası için Dodge Plan, 2 milyar dolar hibe verdi. Bu deva-sa sermaye aktarımlarıyla Avrupa ve Japonya müreffeh toplumlar olarak kendilerini yenilediler. O dönemin Amerikan dünya stratejisinin bu bölgelerde bu kadar önemli ve derin dönüşüm sağlayan etkinliğini unutmamakta yarar var.

Ama 1945'e kadarki modern Japon tarihine baktığımız zaman farklı bir fotoğraf çekmemiz lazım. Eğer bugün Japon sanayii, teknolojisi, eğitimi batı dünyası ile eşit bir biçimde erken bir dönemde ilerlediyse bu bir imparatorluk yatırımı olduğu için ilerledi. Japonya 1945 yılına kadar Büyük Japonya İmparatorluğu idi. Dolayısıyla Japon liderlerinin, elitlerinin anlayışında modern bir ülke olmak, modern bir imparatorluk olarak tanımlanmıştı; yatırımlar da ona göre yapıldı. Onların kafasındaki model Britanya idi. Yani Büyük Britanya İmparatorluğu, dolayısıyla Britanya sanayi ve ekonomisi, dolayısıyla Britanya eğitimi, becerisi, orta sınıfı ve çalışan sınıfları, kitleleri Japonların modeliydi.

Bunun Türkiye ile alakası yok. Türkiye 1923 yılında kurtarabildiği toprağın üzerinde derli toplu, kendine göre bir cumhuriyet kurdu. Artık imparatorluk falan sevdası yok. Çok daha –bana sorsanız– gerçekçi, pragmatik, orta yolda kendine bir rol biçerekten yeni bir tarih kurma çabasına girdi. Japonya çok hırslı, hatta yayılcı, 1930'larda gördüğümüz gibi, Çin'den toprak kapmak, hatta ve hatta 1930'larda belki batı kolonyal imparatorlukları Asya'dan kovup onların yerine büyük bir Asya imparatorluğu kurmak gibi, bugün çılgınca diyebileceğimiz bir büyük imparatorluk sevdasına kapılmıştı. Bunun tabii çok tehlikeli ve Japonya açısından 1945 yılında iki atom bombasını yemesi dolayısıyla intiharvari olduğunu da çok iyi biliyoruz. Bu Amerika ile savaşa tutuşmak gibi bir kararın acılarını çekmiş olması dolayısıyla Japonların dünya görüşünde önemli bir unsurdur. Ama yapılan politikaların büyüklüğü de, iddiaları da bu şekilde anlaşılması lazım. Onun için yollar ayrı. Ne Osmanlıyla ne Cumhuriyetle aynı yoldan geçmiyor.

Sonra bir de unutmayalım: Japonya uluslararası ilişkilerinde, 1930'ların bu Asyacı imparatorluk sevdası dışında, Japon dış politikası batı dünyasının en etkin ve en büyük lideri kimse, o ülkeyle ittifak içinde olmaktır. Japonlar dünya düzenine karşı savaş açıp alternatif dünyalar yaratma sevdasına 1930'larda giriştiler ve hüsrana uğradılar ve bunu da çok iyi hatırlarlar. Biz batıya karşı geliriz, kendi dünyamızı kurarız, alternatif uluslararası ilişkiler platformumuzu tarihten gelen gücümüzle tekrardan Asya'da inşa ederiz hayalinin hüsrânını çok iyi anladıkları için onların tercihi her zaman batı dünyasının başat ülkesi kimse, bugün ABD, onun yanında yer almaktır. Bazı yerel bölgesel siyaset değişiklikleri yapıyor olabilirler, çünkü dünyanın gidip gidişatı o şartları arz ediyor. Ama 1902 İngiltere-Japonya ittifakı, Asya'nın ve dünyanın o dönemdeki en büyük ittifakıdır. Çünkü Asya'daki bir krallıkla Büyük Britanya Krallığı tamamen imkanlarını birleştirmiş ve global siyasette özellikle Rusya'ya karşı büyük bir ittifak kurmuşlardır. Bu ittifak çok önemlidir ve Japonya'ya çok faydası olmuştur. 1945'ten sonra da dünya şartları gereği ABD ile en yoğun ittifak içinde olan ülkedir Ja-

ponya. Onun da zamanında çok faydasını görmüştür. Kısaca Japonya batı dünyasının içinde at oynatan bir aktördür –elbette kendi menfaati için bununla eş adimli farklı siyasetleri de vardır– Asya siyaseti/Orta Doğu siyaseti/AB siyaseti gibi...

Türkiye'deki Japon algısı ve sempatisi nereden kaynaklanıyor?

Türkiye'de gerçekten tarihsel nedenlerden dolayı, özellikle 1905 Rus-Japon savaşında Japonların bütün dünyayı şaşırtan ani zaferleri, bütün dünya bunu kutlamıştır, bu sadece Türklere özgü bir şey değil. Ne kadar Rus İmparatorluğu'nun altında ezildiğini düşünen halk varsa, ki Polonyalılar başı çeker ve Finlandiyalılar zil takıp oynamışlardır. Oh çok şükür hiç olmazsa bir müddet Çar'ın istibdatından belki de kurtuluyoruz diye. O bakımdan hakikaten Japonların Rusya'ya karşı zaferleri çok popüler bir zaferdir. O dönemden beri halisane hislerle bence Türk kamuoyunda bir Japon sempatisi, Japonlara olumlu bakmak, böyle bir gelenek var. Fazla bilgiye dayalı bir şey değil. Tarihsel bir olgu diyelim ve bu devam eden bir olgu. Şüphesiz, burada Türklere ile beraber tüm Asyalıların, Müslümanların, hatta istibdat altında yaşayan Avrupalı halkların, Japonya'nın sadece askeri başarısı değil, ekonomik alanda yükselişi, eğitim seferberliği, en önemlisi 1889 yılında nispeten erken bir dönemde halen işler olan bir anayasal düzene geçmesi gıpta unsurlarıydı. Örneğin, Mısır milliyetçi Pan-İslamcı düşünürü Mustafa Kamil, Japonya'yı meşrutiyet anayasasından dolayı istibdat rejimi olan Romanov Çarlık yönetimine oranla daha batılı ve ilerici bulur.

Bu herhalde tek taraflı bir aşk? Japonların Türkiye'ye yaklaşımı nasıl?

Japonların Türkiye'ye ve Türklere yaklaşımı ise belli dönemlerde, belli konularda genel kamuoyu değil de Japonya'nın elitlerinde bir Osmanlı ve Türkiye algısı oluşmuştur. Örneğin, Osmanlı'nın ayakta kalma çabasını, Japon Meiji (1868-1912) döneminin elitleri takdir etmişlerdir. Ama hiçbir zaman Osmanlı devletinin reformlarıyla kendilerinininkini eşdeğer görmemişlerdir. Yani olsa olsa işte bu bir geleneksel İmparatorluk, ıslahatlar yapmaya çalışıyor ama devlet sistemi son derece sorunlu, eğitim sis-

temi sorunlu gibi o zaman genel geçer olan dünya kamuoyu, batı kamuoyundaki eleştirel yaklaşımı Japonlar da benimsemişlerdir. Ama bir sempatiyle bakmışlardır, hani biz halden anlıyoruz anlamında.

Kurtuluş Savaşı, o dönem 1920'ler ve 1930'lardaki Japon kamuoyu tarafından, bütün dünyayı etkilediği gibi, özellikle de Asya ve Afrika'yı etkilediği gibi, son derece de önemli bir tarihsel bir dönüşüm olarak yorumlanmıştır. Onların deyimiyle Mustafa Kemal Paşa, Kurtuluş Savaşıyla, Japonların o dönemdeki yorumuna göre, Asya'nın mağdur halklarının batı emperyalizminden kurtuluşunun habercisidir. O zamanki ilköğretim kitaplarında, kurtuluş savaşının ve Kemalist reformların bir yeri vardır. Asya'nın modern geleceğinin habercisidir gibi.

1945'den sonra Japon toplumunda böyle bizde olduğu gibi bir Türkiye algısı, sevgisi falan aramamak lazım. Çünkü Japonlar batıya yöneliktirler. Mesela seyahat edecekse önce Avrupa'ya ve Amerika'ya gider. Veya herhangi bir dünya yorumlaması yapacaksa ABD'ye bakacak ve Avrupa'ya bakacaktır, ondan sonra belki Türkiye'ye bakar. ABD üzerinden Türkiye'ye bakarlar. Onun için Türkiye hakkında bilgiye sahip olduklarını ve sempatiyle baktıklarını hiç beklememek lazım. Şunu da açıkça söyleyebilirim: Japonların İslam dinine karşı genel geçer tavırları son derece soğuk ve eleştireldir. Şöyle ki batıda ne görürseniz İslam dinine karşı, onlarda da görürsünüz. Belki o kadar açık ve saldırgan bir biçimde değil, ama yine de mesafelidir Japonlar. İslam dinine atıfla şiddet kullanan kesimleri görünce Japon toplumu, bu modern bir din değil, bize uygun değil, bizim anladığımız anlamda modern dünyanın bir parçası değil diye, son derece mesafeli bir tutum içindedir. Bu tabii herkes için değil, ama kamuoyundaki genel geçer tavrıdır. İŞİD Suriye ve Irak'ta iki Japon'u katletti. O zamandan beri Japon kamuoyu İŞİD ile yatıyor İŞİD ile kalkıyor.

Türkiye'yi takdir etmelerinin bir sebebi, ne de olsa Kemalist reformlar Türkiye'yi laik ve modernleşme sürecine soktuğu için, İslam dünyasında Türkiye'yi bir istisna olarak görmelerinden dolayı idi.

Sempozyum 2009
Ocak 2010, 164 Sayfa, 14x23 cm
ISBN 978-3-9813430-07

"Sonder-/Förderschule Sorunu ve Göçmen Toplumu Paneli"
Ekim 2011, 96 Sayfa, 14x23 cm
ISBN 978-3-9813430-14

Sempozyum 2010
Ekim 2012, 228 Sayfa, 14x23 cm
ISBN 978-3-9813430-38

Sempozyum 2011
Haz. 2013, 228 Sayfa, 14x23 cm
ISBN 978-3-9813430-45

Sempozyum 2012
Ekim 2013, 136 Sayfa, 14x23 cm
ISBN 978-3-9813430-52

Kafamızdaki Duvarlar

Zehra İPŞİROĞLU

Kadına karşı şiddetin uç noktaya ulaştığı bir dönemde yaşıyoruz. Yaşadığımız ortam bu şiddeti körüklüyor. Hunharca öldürülen Özgecan olayı ile Almanya'da bundan kısa bir süre önce öldürülen Tuğçe olayı arasında ortak olan, kadının bu şiddete karşı bir duruş sergilemesi. Bu da şiddetin bütünü artmasına yol açıyor. Çünkü gücünü şiddetten alan eril zihniyetin en büyük düşmanı direniş.

Tuğçe büyük bir medeni cesaret göstererek şiddete uğrayan bir kadına yardım etmek istemişti. Bunu yaşamıyla ödedi. Özgecan ise kendisine tecavüz etmek isteyen bir adama karşı tüm gücüyle direndi ve bunu yine yaşamıyla ödedi. Tuğçe bu olaya karışmasaydı, Özgecan kurbanlık koyun gibi kendisine saldıran adama boyun eğseydi, yani her ikisi de "şiddete dur!" demeselerdi belki de yaşıyor olacaktı. Günümüzde kadına karşı giderek artan şiddetin belki de temel nedeni kadınların kendilerine yüzyıllardır dayatılan "kurban" rolünü artık kabul etmemeleri... Bu da erkek şiddetini körüklüyor, çünkü erkek bir kadının kendisine karşı çıkmak cesaretini göstermesini erkekliğine ve namusuna bir saldırı, başka bir deyişle büyük bir aşağılanma olarak yaşıyor.

Bugün bir geçiş dönemindeyiz, direnme dönemi. Kadının artık "Ben artık kendim olmak istiyorum ve yaşamımı kendim biçimlendirmek istiyorum" dediği bir dönemdeyiz. Bu dönemde kadın haklarının kadın/erkek herkes tarafından savunulması her şeyden çok önem kazanıyor. Ataerkil bir zihniyetin uzantısı olan dinci ve milliyetçi, militarist söylemlerin, erkek/kadın ayrımcılığını körükleyen otoriter eğitim anlayışının, televizyon dizilerinden sosyal medyaya kadar uzanan şiddetin sorgulanması önem kazanıyor.

Tarihe baktığımızda geçiş dönemlerinin her zaman fırtınalı geçtiğini görüyoruz. Dinsel referanslara öncelik tanıyan bir yönetimle kadın haklarının giderek gerileyecek bu da yeni fırtınalara yol açacaktır.

Ancak buna dur demek büyük oranda yine bizim elimizde. Bu da Özgecan olayından sonra sosyal medyada izlediğimiz gibi "asalım keselim" gibi şiddetle körükleyen bir söylemle başırlamaz. Bu zihniyet sadece şiddetin artmasına yol açar. Bu bağlamda Özgecan'ın babasının şiddetten ne kadar rahatsız olduğunu dile getiren sözleri çok etkileyici. "... Yürüyenler, bağırınlar, yazınlar, çizenler hiç kimse nefreti ve şiddeti dile getirmesin. Bunları konuşmasınlar. Bunlar konuşuluyorsa hala başka Özgeler ve başka Meleklerin de kanatları kırılacak" (Habertürk 16.2.2015)

Özgecan'ın katilinin annesi ise kocasından şiddet gördüğünü bu nedenle de ondan ayrılmış olduğunu ancak babasıyla birlikte yaşayan oğlunu koruyamadığını anlatırken "Hiç bir çocuk ne katil, ne hırsız, ne de terörist doğar. Onu bu hale getiren birçok etken var" dedi. (Aydınlık, Özgecan'ın katil eşi ve annesi konuştu, 18.2.2015) Anneye göre oğlundaki şiddet eğiliminden bu cinayette ona yardımcı olan baba sorumlulu.

"Kafamızdaki Duvarlar" yazısında kadına düşman bir zihniyetin temellerine inilirken aslında iyi bildiğimiz ama böyle gelmiş böyle gidiyor zihniyetiyle doğal karşıladığımız, üzerinde pek durmadığımız, sorgulamayı aklımızdan bile geçirmediğimiz sorunlar gündeme getiriliyor.

Ben ve kendim

Yıllardır sürdürdüğüm yaratıcı yazma atölye çalışmalarında öğrencim Deniz Yardımcı çok güzel bir öykü yazdı: Pembe Pazartesi. Bu öyküde baskılı bir ortamda yaşayan genç bir kızın yaşamı bir tür kişilik bölünmesiyle anlatılıyor. Öykünün başkışileri "ben" ve "kendim". "Ben" evde oturup harıl harıl derslerini çalışırken, "kendim" bütünüyle özgürdür. Dilediği gibi gezer tozar, kimseye takmaz. "Ben" "kendime" çok bozulur, zaman zaman kavga çıkartır ama bütün bunlar "kendim" in umurunda bile değildir. "Kendim" İtalyan sevgilisiyle birlikte çekip İtalya'ya gider, dünyayı gezer, seyahatler yapar, yaşadığı her anın doya doya tadını çıkarır. Sonunda annesiyle babasının ne diyeceğine aldırmadan bir İtalyan kilisesinde sevgilisiyle evlenir. Mutluluktan uçuyordur. Oysa "ben" evde annesi ve babasının sürekli gözetimi ve denetimi altında sıkıntıdan, patlamak üzeredir. Akli fikri de "kendim"dedir. Onu bir yakalayabilse kıskançlığından neredeyse bir kaşık suda boğacaktır. İnsanın yapmak istedikleriyle yapamadıkları, düşlerle gerçekler arasındaki çatışmayı dile getiren bu sevimli öyküyü özellikle gençler çok beğenmişlerdi.

Gerçekten düşünmeye değer: Aca-ba yaşadıklarımızın kaçta kaçında 'ben' varım, kaçta kaçında 'kendim'? Bu öyküdeki "ben" aile ve çevre tarafından biçimlendirilmiş bir kişiliğe, "kendim" ise kendi özümme, kişiliğimize ve gizilgücümüze ve olanaklarımıza gönderme yapıyor. Kadın erkek ayrımcılığının aşırı biçimde yaşandığı baskılı ortamlarda "ben" ve "kendimin" yolları da ayrılıyor. Bu öyküde de bu sorun bir genç kızın bakış açısından gündeme geliyor.

Kadın erkek herkesin elbette ki "kendim" olma hakkı var. Kendim olma deyince de gezmeye, eğlenmeye, gençliğini

yaşama, aşık olma ve cinsellik de giriyor işin içine. Çünkü bu da yaşamımızın, aynı zamanda da insanları tanımamızın, kendimizi geliştirmemizin yaşam deneyimi elde etmemizin bir uzantısı. Öyküdeki genç kız da en doğal biçimde gezmek, seyahat etmek, dünyayı tanımak ve sevdiğiyle birlikte olmak istiyor. Ne var ki bu toplumumuzun bir çok kesiminde anne ve babayla konuşulması bile mümkün olmayan tabu bir konu.

Kadının-erkek eşittir ama bazı alanlarda kadın erkekten daha az eşittir

Almanya'da göçmenler arasında yapılan bir soruşturmada cinsellik temasının ailede konuşulup konuşulmadığı araştırılıyor. Buna göre İtalyanlar'ın yüzde altmış ikisi, Yunanlılar ve Yugoslavların yüzde otuz ikisi, Türklerin ise yüzde sekizi bu konuyu aile içinde gündeme getirilebiliyor.

Kızların üstündeki baskı sadece aileden değil bütün ortam ve çevreden de kaynaklanıyor.

"Başkaları ne der, komşular ne der?" sözünü ne kadar çok duymuşuzdur. Bundan bir süre önce göçmen genç kızlarla yaptığım bir soruşturmada korkularını yazmalarını istemiştik. Dile getirilen korkuların içinde dedikodu ve iftira başı çekiyordu. Bu korkular kadınların nasıl ataerkil bir yapılanma içinde erkeklerin ürettikleri bir dil ve düşünce biçiminin içine nasıl kilitlendiklerini gösteriyor.

Tabular geleneklerin ve dinin baskısıyla yüzyılların birikimi sonucu iyice kök salıyor ve yerleşiyor. Cinsellik tabusunun altında ise en çok genç kızlar eziliyor. Çünkü bakirelik toplumun büyük çoğunluğu tarafından kutsal bir değer olarak kabul ediliyor. Oysa erkekler için aynı şey söz konusu değil. Yani bakirelik erkeğin değil sadece kadının cinselliğinin denetlenmesi anlamına geliyor. Bunun altını önemle çiziyorum, çünkü eğer erkek kadın eşitliğinden söz ediyorsak ve buna gerçekten inanıyorsak, erkeğe tanınan bütün hakların hiçbir sınırlama olmadan kadına da tanınması gerekiyor. Kadın erkek eşittir, ama bazı alanlarda kadın erkekten daha az eşittir dememiz mümkün mü?

Bakirelik toplumun geniş kesimlerinde büyük bir değer olarak kabul edildiği için, erkekler de kadınları evlenilecek kadın, gönül eğlendirilecek kadın gibi belli sınıflandırmalara sokuyorlar. Gönül eğlendirilecek kadın gelip geçici bir ilişki olarak sınırlandırıldığından, erkekler açısından hiç bir sorumluluğa yol açmıyor. Sözelimi Almanya'da genç erkekler gelip geçici ilişkileri genellikle Alman kızlarıyla kuruyorlar. Evlenecekleri kızı ise çoğu kez aileleri Türkiye'deki köy-

lerinden ya da kasabalarından ithal gelin olarak getiriyor. Bu tür ilişkiler kadın erkek ilişkisinin sağlıklı bir biçimde gelişmesini doğal olarak engelliyor. Kimi ailelerde bu nedenle çok trajik olaylar yaşanıyor. Gelenekler kuşaktan kuşağa taşınan ve bir örnek bavulları andırıyor, bu bavulların içinde neler yok neler... Bavullar hep aynı, değişen sadece zaman, mekan ve taşıyıcılar. Kuşaktan kuşağa aktarılan kimi değerler biz istesek de istemesek de geçerliğini kendiliğinden yitiriyor. Yoksa ama biz hala küf kokan eski bavulları taşımakta direnirsek, yaşamı kendimize iyice güçleştirmiş oluruz.

Kadını sadece cinselliği ve doğurganlığıyla değerlendiren bir görüş küçük yaşta başlayan kadın/erkek ayrımcılığının özünü oluşturuyor. El değmemiş kız kavramı toplumumuzda öylesine yerleşmiş ki, bu kuralı bozan kızlar evlenme aşamalarına geldiklerinde doktora gidip ameliyat yaptırmayı bile göze alabiliyorlar. Bu açıdan da erkek/kadın eşitliğini savunuyorsak, kadının üstünde inanılmaz bir baskı oluşturan bakirelik kavramını da temelinden sorgulamamız gerekiyor. Nitekim kadın/erkek eşitliğine sahip çıkan ve kadın haklarını savunan kadın hareketi de (feminizm) özellikle cinsel özgürlüğü savunuyor.

Kadının bedeniyle var olması

Ne var ki her özgürlük gibi cinsel özgürlük de kötüye kullanılabilir. Bugün de batıda tüketim dünyasının hızlı akışı içinde özgürce yaşanan cinsellik, sevgi, aşk gibi değerleri ikinci plana iterek ilişkileri kolaylıkla yozlaştırabiliyor. Öte yandan kadının da tüketim toplumunda nasıl kolay bir seks nesnesine dönüşebileceğine en güzel örnekleri de kimi reklamlar veriyor.

Aslında eril bir dünyada yaşadığımız için kadın sadece bedeniyle var olabiliyor. Bu nedenle modern batı dünyasında kadının bedeni bir meta haline getirilirken, İslam dünyasında kadının bedeninin bütünüyle kapatılması öngörülüyor. Böyle baktığımızda kadının bedenini açması ya da tersine kapaması aynı kapıya çıkıyor. Yüzyıllar boyunca kendini hep erkeklerin gözünde bedeniyle var eden kadın gene erkeklerin öngördüğü kurallar, sözelimi tüketim toplumunun ya da medyanın kuralları ya da geleneksel ve dinsel kurallar çerçevesinde bedenini açıyor ya da kapıyor. Kendini erkekle eşit değerde göremeyen, beyniyle ve bedeniyle bir bütün olarak değil de sadece bedeniyle var olan kadın hiçbir zaman kendi yüzünü göremiyor, hiç bir zaman kendi olamıyor.

Cinsel taciz ve şiddetin boyutları

Kadını sadece cinsel bir objeye indirgeyen ve kendi malı gibi gören kimi erkekler en ufak bir fırsatta cinsel tacize yöneldikleri gibi bunu erkek olmanın getirdiği doğal bir hak olarak görüyorlar. O kadar ki küçük çocuklar bile böyle bir tehlike altındalar. Toplumumuzda bunun altında ezilmeyen bir tek kız çocuğu ya da genç kız bile olabileceğini düşünmüyorum. Ben çok gençken birçok genç kız gibi laf atma, sarkıntılık yapma, rahatsız etme gibi davranışları görmeme, duymama gibi bir yöntem geliştirmiştim. Ergenlik çağını hem Almanya'da hem de Türkiye'de geçirdim. O dönemde çok iyi anımsıyorum Almanya'da çok rahat davranabiliyor, buna karşılık bizde her an her dakika kendimi tedirgin duyuyordum. Kışkırtıcı davranmama, dikkatimi çekmeme gibi kurallarla kendimi öylesine kısıtlamıştım ki bundan inanılmayacak kadar çok sıkılıyordum. Bu nedenle de bugün bu sıkıntının baskısı altında kapanan kızları çok iyi anlayabiliyorum.*

İşin ikircikli yanı bu tür konuların konuşulmasının bile toplumumuzda ayıp sayılması ya da alaya alınması, küçümsenmesi. Dahası cinsel tacize uğrayan bir kadının öfkesini dile getirmesi bile yadırganıyor... Kaç kere zor bir durumda kalan bir kadının tepki verdiğinde nasıl ayıplanarak küçük düşürüldüğünü yaşamışım. İşin ilginç yanı "Kuyruk sallamasaydı başına gelmezdi bu", "yüz vermiştir de erkek peşinden gitmiştir", "öyle kıyafet giyerse başına bu gelir tabii" vb. söylemleri en çok kadınların içselleştirdiğini görüyoruz.

Buna düşündürücü bir örnek: İstanbul'un kenar semtlerinden birinde on iki yaşında küçük bir kız tecavüze uğruyor. Eve döndüğünde ilaç içip intihar ediyor. Son dakikada kurtarılıyor. Kız kurtarılmasaydı ölümünden sadece ona tecavüz eden adam mı sorumlu olacaktı, yoksa annesi, babası, yakınları, komşuları, kısaca bütün bir çevresi mi? Kızın kişiliğini ve değerini sadece cinselliğine indirgeyen çağdışı bir bakış mı? Özellikle Güneydoğu Anadolu'da gün geçmiyor ki buna benzer olaylar olmasın. Kız saldırıya uğrayınca ya kendini öldürüyor ya intihara zorlanıyor ya öldürülüyor ya da tecavüzcüsüyle evlendiriliyor. İşin çok şaşırtıcı yanı kızın tecavüzcüsüyle evlendirilmesinin birçok aileler tarafından en yapıcı çözüm olarak kabul edilmesi, o kızı nasıl bir geleceğin beklediği ise bir an bile düşünülmemesi.

Kısaca ne olursa olsun kadın her zaman suçlu konumunda olduğu için ona hiçbir yaşam hakkı tanınmıyor. Öte yandan erkeklerin davranışları değişmez bir doğa yasasıymış gibi doğal kabul ediliyor. Kadınların aşışılması en yoğun biçimde dilimize girmiş olan küfürlerde ortaya çıkıyor. Özellikle altkattan gelen erkekler belden aşağı küfürleri su içer gibi kullanabiliyorlar. Bir araştırma yapılsa sözcük dağarcıklarının çoğunu kadını aşışılardan küfürlerin oluşturduğu ortaya çıkacaktır.

Avcı ve av

Böyle olunca da daha çok küçük yaşta kadınlara av, erkeklere ise avcı rolü yükleniyor. Çekici bir av olmak kadının

değerini arttırırken, iyi bir avcı olmak da erkeğe erkekliliğini kanıtladığı için büyük değer biçiyor. İşin ilginç yanı bu avcı-avlanılan ilişkisinde, avcının avı parçaladığı zaman bile haklı çıkarılması, bütün sorumluluğun ve suçun ise avlanana yüklenmesi.

Kadını avlanılan kimliğine hapsederek insan olarak hiçe sayan böylesine ilkel bir yaklaşımın din konusundaki tartışmaları da tek yönlü bir biçimde kadının bedeni üstünden yürütmesine şaşırmamak gerek. AKP ilçe başkanı bu bağlamda "örtüsüz kadın perdesiz eve benzer" diyor. "Perdesiz ev ya satılıktır ya da kiralıktır". (Cumhuriyet, 7.6.2012)

İşin karmaşık yanı kendini hiç bir zaman erkekle eşit değerde görmeyen kadının da avlanılan rolünü benimseyerek eril yapılanmayı içselleştirmesi. Başörtüsüne kadınların bu kadar sahip çıkmasının da temel nedeni bu. Oysa türbanın bir özgürlük sorunu olmadığını, tam tersine türbana özgürlüğün çoğu kez kadına yasak anlamına geldiğini, nitekim İslam ülkelerinde milyonlarca kadının kapatılmaya zorlandığını biliyoruz. Radikal İslami yönetiminin ağırlıkta olduğu ülkelerde kadının sadece başı kapatılmıyor bütün hakları elinden alınıyor.

Ayrıca İslamda kadına örtünme zorunluğu da çok tartışmalı. Bunu savunanlar genellikle kadınla erkeği eşit görmeyen fanatik dinciler. Ancak fanatik bir dinci kapanan kadının müslüman, diğerlerinin ise inançsız olduğunu söyleyebilir. Bizdeki türban tartışmalarında bütün bunların gözönüne alınmaması kadınları tam anlamıyla mağdur duru-

muna düşürüyor birçok kadın da farkına bile varmadan bu tuzağa düşüyor. Dahası son yıllarda medyada boy gösteren bir AKP li belediye aile danışmanı kadın, kadının dini açıdan asli amacının kocasını mutlu etmek olduğu gerekçesiyle çok eşliliği savunacak kadar ileri gidebilmesi, medyada da birçok İslamcı kadının da bunu savunması çok kaygı verici. Bahiç Ak, bir karikatüründe bu konudaki kafa karışıklığını çok güzel gündeme getiriyor. Önde sarıklı bir adam arkasında da çarşafly kadınlar görüyoruz. Sarıklı adam modern bir kadına arkadan gelen karılarını göstererek "Örtünmek eşlerimin bireysel tercihidir" diye bir açıklama yapıyor.

Kuşkusuz her şey eğitimde düğümleniyor. Kızlar ve erkekler daha bebek yaşta bu tür bir ayrımcılığa yer vermeyen bir toplumsallaşma sürecinden geçseler, cinsel taciz olgusu da büyük oranda azalabilir. Kadını kısıtlayan bu eril yapılanmaya karşın kadının cinsel açıdan tıpkı erkek gibi özgür olması kadın hakları açısından tartışmasız çok önemli bir değer taşıyor. Çünkü eril bir sistemin insanlara dayattığı avcı-avlanılan ilişkisinin temelleri ancak bu şekilde kırılabilir. Günümüz yönetimi eğitimin ne kadar önemli olduğunun bilincinde olduğu için dinsel referanslara öncelik tanıyan, böylelikle kadın haklarının giderek gerilemesine yol açan bir eğitim sisteminin temellerini çoktan atmış bulunuyor.

* Zehra İpşiroğlu, *Uyanış, Kadınların Gözüyle, Yazmak ve Yaşamak*, s. 77-108, İstanbul 2014.

Üç Türk Casus Olayı

Almanya'da Türkiye adına casusluktan yargılanan üç kişinin elebaşısı olan Muhammet Taha Gergerlioğlu'nun haftasonunda başlayan davasını haber yapan *Focus* dergisi (4 Temmuz 2015), MİT'in Almanya'daki casusluk örgütlenmesini anlattı ve bununla ilgili Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan'ın Alman yargı sistemini etki altına almaya çalıştığını yazdı.

"Erdoğan'ın gölge savaşçısı. İşte Erdoğan, muhaliflerine karşı Almanya'nın ortasında böyle uluorta casusluk yapıyor" başlıklı haberde, MİT Müsteşarı Hakan Fidan'ın iki yıl önce Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu, Dışişleri Müsteşarı Feridun Sinirlioğlu ve Genelkurmay 2. Başkanı Yaşar Güler ile Süleyman Şah Türbesi hakkında yaptığı telefon konuşmasının, ABD'nin Ulusal Güvenlik Kurumu (NSA) tarafından dinlenip kaydedildiği ileri sürüldü.

Focus'un haberi şöyle devam ediyor:

Davanın yargıç Yvonne O., Türk casus Taha Gergerlioğlu hakkında tutuklama kararı okunurken, şık giyinmiş bir adamın mahkeme salonuna dalıp süreci yarıda kesmesiyle şaşkına döndü. Adamın kendini Türkiye'nin Karlsruhe Başkonsolosu Serhat Aksen olarak tanıtmaması ve "Bu zor zamanında vatandaşı Gergerlioğlu'nun yanında olmak istediğini" söylemesini, *Focus*, "Bir diplomatın küstahlığıyla kendisine saygı gösterilmesini beklerken yargı görevlilerini gör-

mezden geliyordu" diye yorumladı. Şaşkınlığı her halinden belli olan yargıç tutanağı okutmaya devam edecekti ki, yanındaki telefon çaldı. Arayan Ankara'dan bir profesördü ve Gergerlioğlu'nun Erdoğan'ın nüfuzlu danışmanlar grubunun bir üyesi olduğunu söylüyordu. Dergiye konuşan gizli bir soruşturmacı, "Böylece maksatları ortaya çıktı. Türkler Alman yargısını fena halde etki altına almaya çalışıyordu" dedi. Buna göre, konsolos ile profesörün vermek istediği mesaj şuydu: "Saniğin saçının teline zarar gelirse, Erdoğan'ın gazabı üzerinizde olur."

Sahte belge

Haberde "Büyük reis" Erdoğan'ın Mayıs 2014'teki Köln ziyaretinden önce hakkında "istenmeyen adam" posterleri hazırlandığını öğrendiği, casuslarının iki hafta sonra bunun organizatörlerinden birinin kimliğini öğrendiği ve ona ödetmekten söz ettiği, Nisan 2014'te Ahmet Duran Y'nin Gergerlioğlu'na Erdoğan karşıtı kışkırtıcılardan birinin yakında Türkiye'ye gideceğini bildirdiği, "Büyük Abi" kod adıyla hitap edilen Gergerlioğlu'nun da "Türkiye'ye girer girmez onun işini bitirmekten" söz ettiği aktarıldı. Alman istihbaratının Fidan'ın casuslarının Almanya'da nasıl umursamazca faaliyet gösterdiğini yıllardır bildiği, ama NATO partnerine göz yumulduğu belirtilirken, federal soruşturma polisi BKA'nın eski üst düzey yetkilisi

"Türlere kalsa, her hafta bir kamyon dolusu PKK'lı yakalamamız gerekir" dedi.

MİT üssü cami

Fidan'a rapor veren Almanya'daki casusların diplomatik temsilciliklerin yanı sıra seyahat şirketleri, gazeteler, bankalar, camiler ve otellerde görev yaptığı, Fidan'ın Köln'de DİTİB'a bağlı Ehrenfeld Camii'ni MİT üssü olarak kullandığı, Almanya'daki camilerin imamlarından Erdoğan karşıtlarını rapor etmesinin istendiği, bunların cezalandırılması için Bozkurtların hazır tutulduğu, MİT'e yardım etmek isteyen Almanya'daki genç Türklerin, Türkiye'deki askerlik sürelerinin kısaltıldığı ve Almanya'ya döndüklerinde casus olarak kullanıldıkları aktarıldı. Eyalet polis teşkilatı LKA'dan bir yetkili "Kahretsin, Hakan'ın kolları çok uzun" dedi.

Almanya'daki casuslarına özel önem veren Fidan'a Gergerlioğlu'nun yargılanmasının çok ağır gelmiş olması gerektiğini dile getiren *Focus*, "zeki ve gülbüz bir tip" dediği Fidan'ın Alman istihbaratını çok iyi tanıdığı, NATO Süratli Reaksiyon Kolordusu Karargâhı'nda irtibat subayiyken Almanya'nın Mönchengladbach-Rheindahlen bölgesinde kaldığı, o zamandan beri de Borussia Mönchengladbach futbol takımının fanatik taraftarı olduğunu aktardı.

Okta Akbal

(20 Nisan 1923-28 Ağustos 2015)

20 Nisan 1923 tarihinde İstanbul'da doğdu. Avukat Salih Şehabettin Bey'in oğlu, ilk gerçekçi Türk romancılarından Ebubekir Hâzım Tepeyran'ın ana tarafından torunudur.

Kumkapı'daki Saint Benoit Fransız Lisesi'nde başladığı ortaöğrenimini, 1942 yılında İstiklal Lisesi'nde bitirdi. Bir süre İstanbul Üniversitesi Hukuk (1944) ve Edebiyat (1946) fakültelerine devam etti, ancak yüksek öğrenimini yarıda bırakarak kendini yazarlığa verdi. 1943 ve 1944 yıllarında *Servet-i Fünun Uyanış* dergisinde sekreterlik, 1947 ve 1951 yılları arasında Millî Eğitim Bakanlığı Tercüme Bürosu'nda memurluk yaptı. Fakat yaşamını asıl anlamda gazetecilik yaparak kazanmıştır.

1939 ve 1940 yıllarında *Yeni Sabah* ve *İkdam* gazetelerinde çevirileri ve öyküleri yayımlanmıştır. 1944 ve 1946 yılları arasında *Vakit* gazetesinde eleştiriler ve tanıtma yazıları yazmıştır. *Büyük Doğu* dergisinde her hafta Dünya Fikir Sanat Hareketleri sütununu yazmış, 1951 ve 1956 yılları arasında *Vatan* gazetesinde, düzeltmen, sekreter ve yazı işleri müdürü olarak çalışmıştır. 1956'da köşe yazarlığına başlamıştır. 1969 yılından bu yana (kısa bir dönem *Milliyet* gazetesinde yazdı) *Cumhuriyet* gazetesinde "Evet/Hayır" adlı köşenin yazarlığını yapan Okta Akbal, hastalığının ilerlemesi üzerine bu yılın başlarında yazılarına ara vermişti.

28 Ağustos 2015 günü Muğla'da yaşama veda etti.

Yaz tatili dönemine girilmeden önce Almanya'nın birinci gündem maddesi Yunanistan'dı. Aylarca Yunanistan'la yatıp, Yunanistan'la kalkan Alman siyasetçileri ve kamuoyu, Syriza'nın ve lideri Çipras'ın "hizaya getirilmesi"yle birlikte rahat bir soluk aldı. Artık huzur içinde yaz tatillerini yapabilirlerdi. Belli ölçüde öyle de oldu.

Artık Yunanistan'ın konuşulmaz olduğu, ünlü "Grexit" in sözünün bile geçmediği bir yaz tatilinin sonlarında bir kez daha Yunanistan Almanya'nın gündemine girdi. Ancak bu kez doğrudan Yunanlılar ve Yunanistan değil, Türkiye üzerinden Yunanistan'a geçen ve çoğunluğunu Suriyelilerin oluşturduğu sığınmacılar üzerinden gündeme geldi.

Önce Bodrum'dan Yunanistan'ın Kos adasına geçen binlerce Suriyeli sığınmacının görüntüleri medyaya yansdı. Ardından yine binlerce Suriyeli sığınmacının Yunanistan-Makedonya sınırındaki yığılmaları, kaçışları, koşuşları ve Sırbistan'a gidecek bir trene binmeye çalışmalarının görüntüleri konuşulmaya başlandı. Birkaç gün sonra sığınmacılar Macaristan'ın kapısına dayandılar. Sırada Avusturya vardı. Ama sığınmacıların hedefi Almanya'ydı.

Ve son sahneye geldiğinde sığınmacılar Münih tren istasyonunda görüldüler.

Çoğunlukla Suriyeli olan on binlerce (medya rivayetlerine göre, ilk dalga da 120 bin, nihai olarak 800 bin olan) sığınmacının uzun yolculuğu ve hedeflerinin Almanya oluşu Alman kamuoyunda bir kez daha "cüzdanları" etkileyen, ama aynı zamanda "yabancılar"

sorununu büyüten bir olay olarak görülmeye başlandı.

Alman siyasetçilerinin müdahalesi ile hem cüzdanlar, hem de vicdanlar rahatlatılmaya çalışıldı.

Deutsche Welle'nin baş editörü Alexander Kudascheff, sığınmacıların hedef ülkesinin Almanya olmasını şöyle yorumluyordu: "Dünyanın darda kalanları Almanya'ya akın ediyor. Bundan güzel kompliman olamaz. Almanlar da kendilerine bağlanan umutları boş çıkarmıyor. Almanya göç ülkesidir. Ortadoğu, Asya, Afrika ve Balkanlardan gelen insanların umut kapısıdır. Almanya savaş, işkence, zulüm, takibat, baskı, fakirlik ve çaresizlikten kaçan insanların yaşamak istedikleri yerdir. Hayati tehlike altında yola koyulan yüz binler insan kaçakçılarının, suç şebekelerinin insafına terk ediliyor. Halkın büyük çoğunluğunun mülteciye empati gösterdiği, ilgilendiği, yardımseverlik ve iyi kalplilik örneği verdiği bir ülkeye geliyorlar."

Bütün bu güzel ve duygusal sözlerden birlikte AB ülkelerinin sığınmacıları kendi aralarında nasıl paylaşacaklarına ilişkin konuşmalar ve görüşmeler başladı. Alman kamuoyunu teselli eden bu görüşmeler, neredeyse "Grexit" kadar önemsendi. Kimi AB ülkelerinin sığınmacıları almama eğilimi göstermeleri karşısında "AB'nin dağılabileceği" söylenilmeye bile başlandı.

Bu arada Suriye pasaportunun "karaborsaya düştüğü" haberleri de medyada yer aldı. Bu haberlere göre, AB ülkelerinin Suriyeli sığınmacılara öncelik tanınması, sahte Suriye pasaportlarının büyük ilgi görmesine yol açıyor. Bunun

diğer bir nedeni de, Suriye'deki iç savaştan kaçtığı belgelenen kişilerin Almanya'da yaptığı sığınma başvurusu kabul ediliyor olması.

Ama ilk büyük sığınmacı kfilesi Münih tren istasyonuna geldiği andan itibaren, gelenlere verilmek üzere hazırlanmış yiyecekler, giyecekler vb. eşyaların görüntüleri arasında "sığınmacı akını" sessizce ikinci plana düşmeye başladı.

Yaz tatilinde Almanya'nın gündeminin diğer bir konusu ise borsalarda baş gösteren "kriz havası" oldu. Özellikle orta sınıfın ile orta sınıf emeklilerinin para yatırdığı ve elde ettikleri ek gelirle yaşamlarını sürdürdükleri Almanya'da Frankfurt Borsası'ndaki büyük dalgalanma ister istemez büyük bir ilgi gördü.

2015 yılına 10.000 sınırında başlayan (9.764) Frankfurt Borsası (DAX), Şubat ayında 10.000 sınırını geçti ve ardından Mart ayında tarihi rekor kırarak 12.167 puanın üstüne çıktı. Nisan ayında yeni bir rekorla DAX 12.231 seviyesine ulaştı. Böylece Frankfurt Borsası üç ay içinde yaklaşık %25 değer kazandı.

Ağustos ayında yavaş yavaş 10 binlere doğru gelişen DAX'ın 24 Ağustos'ta 9.648'e gerilemesiyle birlikte (%4,7) ortalıkta bir panik havası esmeye başladı. "DAX adeta havalanırken sebebini kimse sormamıştı. Hisse senetleri düşmeye başladığında ise herkes asabileşiyor ve düşüşün nedenini ve ne zaman duracağını bilmek istiyor." diyor bir yorumcu.

Aynı yorumcu, "Henüz kıyamet

kopmadı. Şimdilik sadece 'piyasalar' şiddetli sarsıntı geçiriyor. Küresel değerli kağıtlar ticaretinde dakika başına milyarlarca dolar yakılıyor ama borsa endekslerinin son aylardaki dikey çıkışına bakarsak, tanık olduğumuz çöküşün sürpriz olduğu söylenemez.

Öncelikle Çin'den gelen olumsuz haberler aşırı derecede ısınmış olan finans piyasalarını oldukça zorluyor. Dünyanın ikinci büyük ekonomisi zayıf geçirdiğinde yatırımcının tedirginliğe kapılması normal karşılanmalı. Ama tek neden, Çin'deki yavaşlama değil. Diğer genç sanayi ülkelerinin durumu da endişeye yol açıyor. Örneğin Rusya'nın Batı yaptırımları ve kendi sorumluluğundaki problemler yüzünden durgunluğa sürüklenmesi ve Rusya gibi hammadde ihracatına bağımlı olan Brezilya'nın emtia fiyatları düştüğü için kendini resesyonda bulması gibi."

Bir yandan sığınmacılar, diğer yandan Frankfurt Borsası'ndaki kayıplar Alman kamuoyunun dikkatle izlediği olaylar olarak gelişirken, Alman ordusundaki G36 piyade tüfeklerine ilişkin "skandal" da az da olsa kendisine yer buldu.

Ve bir yaz dönemi de böyle geçti.

